

2003

A A S T A A R U A N N E

A N N U A L R E P O R T

STATISTIKAAMET
STATISTICAL OFFICE
OF ESTONIA

SISUKORD

Põhieesmärgid ja prioriteedid	3
Tähiseid aastast 2003	5
Keskkonnastatistika	6
Rahvastiku- ja sotsiaalstatistika	7
Hinna- ja palgastatistika	10
Makromajandusstatistika	12
Ettevõtlusstatistika	14
Põllumajandusstatistika	18
Piirkondlik statistika	20
Tooted ja tarbijad	22
Klassifikaatorid	27
Küsitajate võrk	28
Töötajad	28
Infotehnoloogia ja infosüsteemid	29
Rahvusvaheline koostöö	30
Statistikaameti struktuur	32

2003. aasta ei olnud Statistikaametile kergete killast. Oli see ju viimane aasta enne Eesti ühinemist Euroopa Liiduga ning sellest tingituna oli vaja teha suuri jõupingutusi saavutamaks täielikku vastavust Euroopa statistikasüsteemiga. Asja tegi keerulisemaks ebastabiilne olukord Euroopa Liidu statistikaametis (Eurostat), samuti oli probleeme Eurostati korraldatavate ürituste *Phare*-poolsetel finantseerimisel. Seda enam teeb rõõmu, et Statistikaamet suutis täita temale pandud kohustused nii Eurostati ees kui ka riiklike statistiliste vaatluste korraldamisel.

Tähtsamatest töödest, mis tehti 2003. aastal, tahaks esile tõsta põllumajanduse struktuuri uuringut, mis oli loogiline jätk 2001. aasta põllumajandusloendusele ja aluseks põllumajanduslike majapidamiste statistilise registri täiustamisele ja parendamisele.

Oluline saavutus oli 2000. aasta rahvaloenduse ning 2001. aasta põllumajandusloenduse tulemuste avaldamine peale avaliku andmebaasi ka elektrooniliste väljaannetena.

Makromajandusstatistika valdkonnas osales Statistikaamet paljudes Eurostati pilootprojektides ning tegi suure töö valitsemissektori arvepidamise süsteemi arendamiseks. Samas ei saa märkimata jätta, et väliskaubandusandmete kogumise süsteemi Intrastat loomine ei kulgenud kuigi tulemuslikult, eriti selles osas, mis puudutab koostööd Soome Tolliametiga.

Hästi arenes hinnaindeksite süsteem, oma panus anti tarbijahindade harmoneeritud indeksi valdkonnas ning Euroopa võrdlusprogrammi raames. Esimest korda korraldati palgastatistika tootmiseks töötasu struktuuri uuring isiku (töötaja) tasandil.

Ettevõtlusstatistikas evitati Eurostatile andmete edastamise süsteem. Väga tähtsaks tuleb pidada ka tööstustoodangu mahuindeksite esmakordset avaldamist sesoonselt ja tööpäevade järgi korrigeerituna.

Andmekogumise ajakohastamiseks hakati looma elektroonilise andmete kogumise ja kontrolli süsteemi eSTAT.

Statistikaamet arendas avalikku andmebaasi ning täiustas metaandmebaasi.

Jõudis lõpule raamatupidamise ja personaliarvestuse integreeritud süsteemi rakendamine.

Statistikaameti viimaste aastate põhitegevus oli suunatud Euroopa Liiduga ühinemiseks seatud ülesannete täitmisele. Oli selge, et need ülesanded tuleb täita "iga hinna" eest. 2003. aasta alguseks oli aga ilmne, et nüüd tuleb hakata mõtlema just tegevuse "hinna" üle, õigemini "hinna" optimeerimise üle. Et samal ajal oli vaja täiendada ka 2000. aastal

---

koostatud strateegilist arengukava, moodustati selle ülesande täitmiseks töögrupp, kes tegi ära põhjaliku ja tänuväärse töö heas koostöös teenistuste ja osakondadega.

Strateegiline arengukava "Strateegia 2007" seab Statistikaameti ette uued ülesanded Eesti statistikasüsteemi arendamisel ning asutuse töö tõhustamisel. 2003. aasta novembris esitles töögrupp Statistikaameti uue struktuuri projekti. Selle väljatöötamisel lähtuti vajadusest tsentraliseerida andmete kogumine ja infotehnoloogiline teenindus ning luua keskne metoodikaüksus. Teiselt poolt on kavandatud, et reorganiseeritavad valdkonnastatistika osakonnad keskenduksid senisest enam statistika ja sellele tugineva analüüsi tootmisele.

Töögrupp nägi ette uue struktuuri järkjärgulise rakendamise, kusjuures üksikprobleemide (statistika tootmise tehnoloogilise protsessi korrastamine, uue IT-organisatsiooni loomine, personali- ning töötasusüsteemi korrastamine jne) lahendamiseks moodustati uued töögrupid, kellel olid kindlad ülesanded ja nende täitmise tähtajad. Väga oluline töögruppide ülesanne oli luua hästi toimiv horisontaalsidemete süsteem ning selle väljakujundamiseks vajalikud eeldused.

Kokkuvõtteks võib öelda, et 2003. aastaga lõppes Statistikaameti arengus järjekordne etapp, mis lõi eeldused hästitoimiva töökorralduse väljaarendamiseks ja efektiivseks tööks. See raske, kuid huvitav ülesanne on 2004. aastal peamine siht.

Rein Veetõusme

Peadirektor

PÕHIEESMÄRGID JA PRIORITEEDID

Statistikaameti 2003. aasta põhieesmärgid ja prioriteedid olid järgmised:

- korraldada Vabariigi Valitsuse kinnitatud loetelu alusel 2003. aasta riiklikud statistilised vaatlused;
- avaldada statistikaväljaanded ja pressiteated vastavalt 2003. aasta ajakavale;
- avaldada 2001. aasta põllumajandusloenduse tulemusi;
- avaldada 2000. aasta rahva ja eluruumide loenduse tulemusi;
- välja töötada rahvusvaheliste klassifikaatorite kohandatud versioone;
- valmistada ette Euroopa Liidu riikide vahelise kaubavahetuse andmete kogumise süsteemi Intrastat rakendamist.

Statistikaamet saavutas oma põhieesmärgid ja prioriteetsed ülesanded.

Alates 1998. aastast on Statistikaameti eesmärke olnud viia riiklik statistika täielikult vastavusse Euroopa Liidu õigusaktide nõuetega. Tegevus ses valdkonnas oli tulemuslik ka 2003. aastal, millest annavad tunnistust rahvusvaheliste ekspertide ja organisatsioonide hinnangud Statistikaametis toodetud riiklikule statistikale. Euroopa Liidu – Eesti assotsiatsioonilepingu majandus- ja rahandusküsimuste, kapitali vaba liikumise ja statistika alakomitee andis 11. juulil 2003 Brüsseli istungil Eesti statistika kvaliteedile positiivse hinnangu. Edusamme märkis tunnustavalt ka Euroopa Komisjoni 5. novembri eduaruanne Eesti kohta. Andreas Krüger, Euroopa Liidu statistikaameti (Eurostat) Eesti koordinaator aastatel 1998–2003, oli 19.–20. oktoobril viimast korda külaskäigul Statistikaametis. Ta andis Statistikaametis tehtule positiivse hinnangu.

2003. aastal jätkus lõimumine Euroopa Liidu statistikasüsteemi. 2002. aastal anti kandidaatriikide statistikaorganisatsioonidele esimest korda võimalus avaldada arvamust statistikaprogrammi komitee nõupidamistel arutatavate õigusaktide eelnõude ja muude dokumentide kohta, alates 2003. aasta märtsist osalevad liituvad riigid komitee nõupidamistel juba vaatljana. Kui liituvate riikide teiste valdkondade organisatsioonid said õiguse osaleda Euroopa Liidu töögruppides alles pärast ühinemislepingu allkirjastamist 16. aprillil 2003, siis statistikaorganisatsioonid said sellise õiguse juba enne lepingu allkirjastamist.

Statistikaamet vaatas läbi Euroopa Liiduga ühinemise lepingu ning Euroopa majanduspiirkonnaga ühinemise lepingu statistikat puudutavate peatükkide eestikeelse teksti ja parandas seda, tehes tihedat koostööd Välisministeeriumiga.

Statistikaamet arendas ja täiendas avalikku andmebaasi, mis on tarbijale kättesaadav veebilehel www.stat.ee.

Jätkus riiklike statistiliste vaatluste kirjelduste ühtlustamine Statistikaameti infosüsteemis.

Kuueliikmeline töögrupp töötas välja Statistikaameti strateegia aastani 2007. Peadirektor kinnitas selle käskkirjaga 9. detsembril 2003. Dokument on asutuse edasise arengu, sealhulgas tegevuse tõhustamise aluseks. Novembris esitas töögrupp Statistikaameti uue struktuuri projekti aruteluks ja ettepanekute tegemiseks. Detsembris moodustati laiendatud struktuuritöögrupp. Selle alagruppide ülesanne on töötada välja statistika tootmise uus tehnoloogiline skeem, uued ametinimetused, ametikohtade põhiülesanded ning tsentraalne infotehnoloogia organisatsioon.

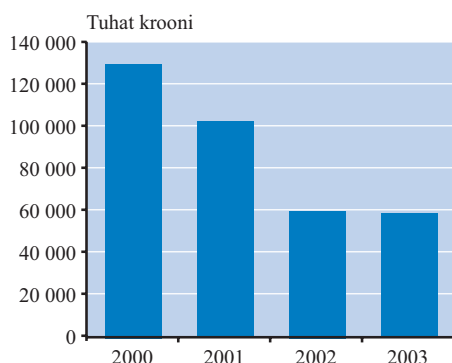
Statistikaameti kulud riigieelarvest, 2000–2003 (tuhat krooni)

Kululiik	2000	2001	2002	2003
Tegevuskulud	129 345,9	102 092,1	59 376,3	58 260,4
personalikulud	87 455,3	67 461,9	38 945,6	41 076,3
majanduskulud	20 280,5	19 370,0	12 674,6	15 950,7
infotehnoloogiakulud	6 021,9	4 605,6	3 974,1	1 233,4
riigi poolt ostetavad tööd ja teenused	15 588,2	10 654,6	3 782,0	–
Kapitalikulud	1 619,3	2 800,0	1 100,0	–
kapitaalremont	1 600,0	2 800,0	1 100,0	–
soetused	19,3	–	–	–

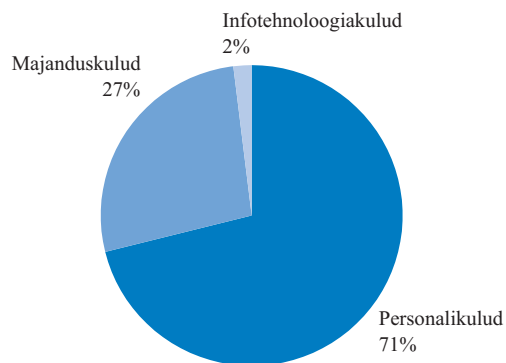
TÄHISEID AASTAST 2003

25. veebruar	Ilmus e-väljaanne “2000. aasta rahva ja eluruumide loendus. VII. Perekond. Pikaajaline haigus või puue. <i>2000 Population and Housing Census. VII. Family. Long-term Illness or Disability</i> ”. Trükisena ilmus detsembris
20. märts	Ilmus e-väljaanne “2001. aasta põllumajandusloendus. III. Majapidamiste töötajad. Sissetulek. <i>2001 Agricultural Census. III. Labour Force. Income of Holdings</i> ”
16. aprill	Ilmus e-väljaanne “2000. aasta rahva ja eluruumide loendus. VIII. Elatusallikad. Tööalane ja sotsiaal-majanduslik staatus. <i>2000 Population and Housing Census. VIII. Sources of Subsistence. Employment and Socio-Economic Status</i> ”. Trükisena ilmus detsembris
1. mai	Soome Tolliamet ja Statistikaamet sõlmisid koostöölepingu Euroopa Liidu riikide vahelise kaubavahetuse andmete kogumise süsteemi Intrastat rakendamise ettevalmistamiseks
17. juuni	Ilmus e-väljaanne “2000. aasta rahva ja eluruumide loendus. IX. Majanduslikult aktiivne rahvastik. <i>2000 Population and Housing Census. IX. Economically Active Population</i> ”
1. juuli	Ilmus e-väljaanne “2001. aasta põllumajandusloendus. IV. Metsamajandus. Kalandus. <i>2001 Agricultural Census. IV. Forestry. Fishing</i> ”
1. juuli	Jorma Tuomainen Soome Tolliametist asus nõunikuna tööle Statistikaametis valmistamaks ette Intrastati rakendamist
11. juuli	Brüsselis toimus Euroopa Liidu – Eesti assotsiatsioonilepingu majandus- ja rahandusküsimuste, kapitali vaba liikumise ja statistika alakomitee istung, kus anti Eesti statistikale positiivne hinnang
19. september	Ilmus e-väljaanne “2000. aasta rahva ja eluruumide loendus. X. Eluruumid ja eluruumidega hooned. <i>2000 Population and Housing Census. X. Dwellings and Buildings Containing Dwellings</i> ”
19.–20. oktoober	Statistikaametis oli viimast korda külaskäigul Euroopa Liidu statistikaameti Eesti koordinaator Andreas Krüger
5. november	Ilmus Euroopa Komisjoni eduaruanne, mis andis Eesti statistikale positiivse hinnangu
26. november	Ilmus e-väljaanne “2000. aasta rahva ja eluruumide loendus. XI. Elamistingimused. <i>2000 Population and Housing Census. XI. Living Conditions</i> ”
27. november	Valitsus kinnitas 2004. aasta riiklike statistiliste vaatluste loetelu
9. detsember	Peadirektori käskkirjaga kinnitati Statistikaameti strateegia aastani 2007

Statistikaameti tegevuskulud, 2000–2003

Statistikaameti tegevuskulud, 2003

KESKKONNASTATISTIKA**2003****Avalik andmebaas täienes keskkonnastatistikaga**

Keskkonnastatistika tootmiseks korraldas Statistikaamet 2003. aastal 17 riiklikku statistilist vaatlust. Keskkonnastatistikat pakub avalik andmebaas (statistika andmebaas ja regionaalarengu andmebaas) (www.stat.ee). 2003. aasta lõpus oli selles 41 keskkonnanandmetega tabelit, üle kolme korra rohkem kui aasta varem. Esindatud olid järgmised valdkonnad: keskkonnakaitse ja -järelevalve, keskkonnaseisund, loodusvarad ja nende kasutamine, surve keskkonnaseisundile.

Et iseloomustada inimtegevuse mõju keskkonnale, kasutas Statistikaamet ka 2003. aastal keskkonnasurve näitajaid, mis kajastavad järgmisi inimese põhjustatud keskkonnaprobleeme: bioloogilise mitmekesisuse vähenemine, jäätmed, kliimamuutus, linnastumine, osoonikihi hõrenemine, ressursside kasutamine, toksilised kemikaalid, vee saastumine ja veevarude vähenemine, õhu saastumine. Asjaomast statistikat esitab aastakogumik “Keskkond. 2002. *Environment*”.

Keskkonna seisundist teavitamiseks avaldati kord kuus kuukirjas Eesti Statistika. *Estonian Statistics* õhu ja sademete saastatuse näitajad.

Tehti ettevalmistusi jäätmetatistika täiustamiseks

2003. aastal osales Statistikaamet Euroopa Liidu statistikaameti (Eurostat) koordineeritud jäätmetatistika-projektis, mille tulemusena loodi Eestis eeldused Euroopa Liidu jäätmetatistika määrusest tulenevate nõuete täitmiseks. Projekti käigus töötas Statistikaamet välja kaks meetodit hindamaks kogu jäätmeteket majandustegevusalade järgi. Mõlema meetodi puhul kasutati puuduvate andmete asendamiseks ettevõtete tootmisstatistikast lähtuvaid hinnanguid tekkinud jäätmekoguste ja -liikide kohta.

Valmistati ette jätkusuutlikkuse näidikulaud

2003. aastal valmistas Statistikaamet ette graafilise kasutajaliidese — jätkusuutlikkuse näidikulaua. See esitab andmeid nii keskkonna, majanduse kui ka sotsiaalse ja institutsioonilise valdkonna kohta. Jätkusuutlik areng tähendab tasakaalu sotsiaalsfääri, majanduse ja keskkonna vahel. Kasutajaliides põhineb Eurostati ja ÜRO Säästva Arengu Komisjoni säästva arengu näitajate nimekirjal, mida Statistikaamet kohandas, lähtudes andmete olemasolust ja võrreldavusest. Kasutajaliides annab võimaluse võrrelda Eestit 15 Euroopa Liidu riigiga, 10 liituga ja 3 kandidaatriigiga. Samuti saab võrrelda omavahel Eesti maakondi ja maakondade rühmi — 5 piirkonda. Suur töö oli riikide andmete kogumine rahvusvahelistest andmebaasidest, programmi kohandamine, tõlkimine ja toimetamine ning kasutusjuhendi koostamine. Alates 2004. aasta veebruarist on kasutajaliides statistikahuvilistele kättesaadav Statistikaameti veebilehel (www.stat.ee/statistika/naidikulaud). Programm on väga mitmekülgne. See võimaldab vabalt valida näitajaid, vaadata nende põhjal riikide paremusjärjestust kaardil ja pingereana, liikuda näitajate ja taustmaterjali vahel, analüüsida seoseid jms.

Keskkonnastatistika väljaanded 2003. aastal**aastakogumikud**

Keskkond. 2002. *Environment*

Keskkonnakaitsekulutused. 2001. *Environment Protection Expenditures*

taskuteatmik

Keskkond arvudes. 2002. *Environment in Figures*

Jätkusid pidevuuringud

Rahvastiku- ja sotsiaalstatistika tootmiseks korraldas Statistikaamet 2003. aastal 55 riiklikku statistilist vaatlust, sealhulgas kaks pidevuuringut. Rahvastiku- ja sotsiaalstatistikal on kolm andmeallikat — loendus, sündmusstatistika ja valikuuringud. Uuringuobjektid on inimene või leibkond ning institutsioon (asutus).

Töajõu kvartaliuuringu eesmärk on anda tarbija käsutusse töötuse ja hõive lühiajastatistika. Töajõu-uuringu põhiküsimustik on täielikult Euroopa Liidu õigusaktide nõuete kohane. Peale töajõu-uuringu põhiküsimustiku koguvad Euroopa Liidu riigid andmeid ka lisamooduliga (*ad hoc module*), mille eesmärk on saada tööturuga seonduva kohta põhjalikumaid infot. Niisugune moodul on ka Eesti töajõu-uuringu küsimustikus. 2001. aastal uuriti töötaja pikkust ja töökorraldust, 2002. aastal pikaajaliste tervisehäirete mõju töövõimele, 2003. aastal elukestvat õppimist.

Andmekogumisel kasutasid küsitlejad sülearvuteid, mis võimaldas andmesisestust küsitluse ajal. Uuringu põhjal valminud aastakogumik “Töajõud. 2002. *Labour Force*” sisaldab 2002. aasta andmeid, analüütilist ülevaadet, põhinäitajate aegridu ja lühikest metoodika kokkuvõtet.

Leibkonna eelarve uuringu eesmärk on anda ülevaade elanike sissetulekust ja kulutustest ning leibkondade eluolust. Alates 2003. aastast on tegu aastauuringuga, seetõttu avaldatakse andmeid kord aastas. Uuringu alusel koostati kogumik “Leibkonna elujärg. 2002. *Household Living Niveau*”, mille analüüsiosa keskendub vaesuse ja ebavõrdsuse käsitlemisele. Samuti ilmus aasta lõpus väljaanne 2002. aasta uuringu metoodika kohta. Seal antakse muu hulgas ülevaade leibkonna eelarve uuringu ajaloost Eestis.

Valmistati ette sotsiaaluuringut

Sotsiaaluuringu objekt on eelkõige majanduslik heaolu, mis on ühelt poolt seotud inimese perekonna, hariduse, tööelu ja elukohaga ning teiselt poolt tema tööotsingute, täienduskoolituse, töö ja sissetuleku, tervise ja sotsiaalsete kontaktidega. Heaolu mõiste on lai. Seepärast on sotsiaaluuringu küsimustikus sündmuslooline osa, mis võimaldab saada andmeid nii inimeste lapsepõlvkodu, haridus- ja töötee kui ka rände kohta. Üksikasjalikumaid andmeid saadakse lisamoodulite süsteemiga, mis igal aastal vastavalt riigi tellimusele varieerub.

2003. aastal katsetati sotsiaaluuringu paneelküsimustikku (püsivastajaskonnale mõeldud küsimustik) ja analüüsiti tulemusi. Jätkus baasuuringu küsimustiku ettevalmistamine. 2004. aastal algavad küsitlused.

Statistikaameti omatulude arvel tehtud kulutused ja sihtotstarbelised kulutused, 2000–2003 (tuhat krooni)

Liik	2000	2001	2002	2003
Omatulude arvel tehtud kulutused	1 253,8	1 421,4	1 301,8	945,4
Sihtotstarbelised kulutused	2 938,7	4 261,0	10 999,5	6 188,0
<i>Phare, Eurostat</i>	2 275,0	3 768,6	10 477,7	6 013,7
<i>UNICEF</i>	54,1	–	53,9	105,4
Uuringud (küsitlejate võrgu tööd)	609,6	492,4	457,9	68,9

Sotsiaaluuring põhineb Euroopa Nõukogu õigusaktidega määratletud sissetuleku ja elamistingimuste uuringul *EU-SILC*. See annab võimaluse kasutada sotsiaaluuringu tulemusi teistes rahvusvahelistes uuringutes ja toota rahvusvaheliselt võrreldavat statistikat.

Analüütilised kogumikud aitavad statistikasse süveneda

2003. aastal ilmus neli sotsiaalstatistikal põhinevat analüütilist kogumikku.

Statistikaameti ja Sotsiaalministeeriumi koostöös valmis analüütiline kogumik “Sotsiaalne kaitse. *Social Protection*”, mis kajastab sotsiaalse kaitse arengut viimastel aastatel. Vaatluse all on sotsiaalse kaitse kulutused ja sotsiaalse kaitsega hõlmatud elanikud.

Tartu Ülikooli geograafia instituudi ja Statistikaameti ühistööna sai teoks analüütiline kogumik “Ränne üleminekuaja Eestis”. See annab ülevaate siserändest aastatel 1989–2000. Rändesuundi analüüsitakse rändajate vanuse, soo, rahvuse ja hariduse järgi. Eraldi käsitletakse rändesuundi Tallinna linnastus ning siserände ja tööhõive regionaalsete erinevuste seoseid. Keskendutakse kohalike omavalitsusüksuste, maakondade ja asustushierarhia tasemete vahelise rände uurimisele, selgitamaks linnastumist, eeslinnastumist ja vastulinnastumist.

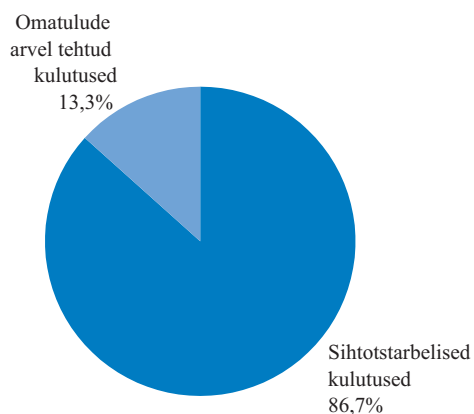
Kogumik “Eesti rahvastik uue aastatuhande künnisel” esitab lühikokkuvõtte 2000. aasta rahva ja eluruumide loenduse tulemustest ning rahvastikuprotsesside olulisematest tendidest. Vaatluse all on loomulik iive ja ränne, linnastumine, leibkondade areng ning elatusallikad. Käsitletud on ka rahvastiku soo-, vanus- ja rahvuskoosseisu.

Kogumik “Tasustamata töö Eestis” analüüsib tasustamata tööd ja selle osi aastatel 1999–2000. Käsitletud on tasustamata töö mõõtmist ja esitatud kvantitatiivne analüüs tasustamata töö mahu kohta nii ajas kui ka rahas. Kajastamist leiab naiste ja meeste tasustamata töö vanuse, sotsiaalse staatuse ja leibkonna koosseisu järgi. Taustaks on inimeste kogu ajakasutus ja Eesti Euroopa kontekstis.

Avaldati rahvastikusündmuste statistikat ja rahvaloenduse tulemusi

Avalikus andmebaasis ja statistikaväljaannetes avaldati rahvaarvu, sündide, abielude, abielulahutuste ja surmajuhtude statistikat. Andmebaas esitab ka kiirinfot kalendrikuu jooksul registreeritud rahvastikusündmuste kohta.

Statistikaameti omatulude arvel tehtud kulutused ja sihtotstarbelised kulutused, 2003

Ilmus traditsiooniline aastakogumik “Rahvastik. 2002. *Population*”, mis sisaldab lühiülevaadet viimaste aastate rahvastikusündmustest Eestis. Põhjalikumalt on käsitletud suremust surmapõhjuse järgi. Erinevate arenguvariantide alusel on esitatud rahvaarv ja vanuskoosseis aastani 2050. Trükise juurde kuulub ka *CD-ROM*, mis esitab rahvastikuandmete pikemaid aegridu.

Jätkus 2000. aasta rahva ja eluruumide loenduse tulemuste avaldamine temaatiliste kogumikena. Ilmus viis kogumikku, mis käsitlevad perekondi, puude või pikaajalise haiguse esinemist, rahvastiku elatusallikaid, tööhõivet, eluruume ning rahvastiku elamistingimusi. Kogumikud on kättesaadaval veebilehel www.stat.ee rubriigis “Statistika”.

Koostöös Läti ja Leedu statistikaorganisatsiooniga valmis Balti riikide viimase rahvaloenduse tulemusi kajastav ingliskeelne kogumik “*2000 round of Population and Housing Censuses in Estonia, Latvia and Lithuania*”, mis tehakse 2004. aastal kättesaadavaks Statistikaameti veebilehel nii inglis- kui ka eestikeelse elektroonilise väljaandena.

Teadustöötajad tundsid 2003. aastal rahvaloenduse andmete vastu suurt huvi. Statistikaamet täitis mitmeid tellimustöid, teadlastega sõlmiti rahva ja eluruumide loenduse anonüümse andmebaasi kasutamise lepinguid.

Rahvastiku- ja sotsiaalstatistikat esitab avalik andmebaas (statistika andmebaas ja regionaalarengu andmebaas) (www.stat.ee). 2003. aasta lõpus oli selles 126 rahvastiku-statistika tabelit, mis käsitlevad demograafilisi põhinäitajaid ja rahvastikusündmusi, ja 401 sotsiaalstatistika tabelit, mis käsitlevad elamistingimusi, haridust, sissetulekut ja kulutusi, tervishoidu jpm. Rahvaloenduse statistikat pakkus 183 tabelit. Esindatud on sellised valdkonnad nagu rahvus, emakeel, kodakondsus, elukoht, haridus, vanus, usk, võõrkeelte oskus, elatusallikad, leibkonnad, perekonnad, majanduslikult aktiivne rahvastik jpm.

Rahvastiku- ja sotsiaalstatistika väljaanded 2003. aastal

aastakogumikud

Haridus. 2002/2003. *Education*
 Kultuur. 2002. *Culture*
 Leibkonna elujärg. 2002. *Household Living Niveau*
 Rahvastik. 2002. *Population*
 Teadus- ja arendustegevus. 2001. *Research and Development*
 Tööjõud. 2002. *Labour Force*

muud kogumikud

2000. aasta rahva ja eluruumide loendus. VII. Perekond. Pikaajaline haigus või puue. *2000 Population and Housing Census. VII. Family. Long-term Illness or Disability*. Trüki- ja elektrooniline väljaanne
 2000. aasta rahva ja eluruumide loendus. VIII. Elatusallikad. Tööalane ja sotsiaal-majanduslik staatus. *2000 Population and Housing Census. VIII. Sources of Subsistence. Employment and Socio-Economic Status*. Trüki- ja elektrooniline väljaanne
 2000. aasta rahva ja eluruumide loendus. IX. Majanduslikult aktiivne rahvastik. *2000 Population and Housing Census. IX. Economically Active Population*. Elektrooniline väljaanne
 2000. aasta rahva ja eluruumide loendus. X. Eluruumid ja eluruumidega hooned. *2000 Population and Housing Census. X. Dwellings and Buildings Containing Dwellings*. Elektrooniline väljaanne
 2000. aasta rahva ja eluruumide loendus. XI. Elamistingimused. *2000 Population and Housing Census. XI. Living Conditions*. Elektrooniline väljaanne
 Urve Kask. Tasustamata töö Eestis
 Kaljo Laas. Eesti rahvastik uue aastatuhande künnisel
 Leibkonna eelarve uuring 2002. Metoodika ülevaade. *Household Budget Survey 2002. Methodological Report*
 Ränne üleminekuaja Eestis
 Sotsiaalne kaitse. *Social Protection*

HINNA- JA PALGASTATISTIKA

2003

Jätkus traditsiooniliste hinnaindeksite avaldamine

2003. aastal jätkas Statistikaamet järgmiste hinnaindeksite avaldamist: tarbijahinnaindeks, tööstustoodangu tootjahinnaindeks, ekspordihinnaindeks, impordihinnaindeks, ehitushinnaindeks, remondi- ja rekonstrueerimistööde hinnaindeks, põllumajandussaaduste tootjahinnaindeks ja põllumajandussaaduste tootmise vahendite ostuhinnaindeks.

Tarbijahinnaindeksi kaalusüsteemi ning arvutuste aluseks olevaid baashindu ajakohastatakse alates 2001. aastast igal aastal. Seetõttu hakati 2003. aastal tegema ettevalmistusi, et minna 2004. aasta jaanuarist üle uuele, elanike 2003. aasta keskmisele kulutuste struktuurile vastavale kaalusüsteemile. Koguti 2004. aastast tarbijahinnaindeksi arvutamisel lisaks arvesse võetavate kaupade baashinnad. Võimaldamaks võrdlusi varasemate perioodidega jätkati tarbijahinnaindeksi avaldamist ka baasil 1997 = 100.

Tööstustoodangu tootjahinnaindeksi arvutamise aluseks võeti alates 2003. aasta jaanuarist 2001. aasta tööstustoodangu müügi struktuur. Arvutused tehti baasil detsember 2002 = 100. Alates 2002. aastast uuendatakse tööstustoodangu tootjahinnaindeksit regulaarselt igal aastal. Et võimaldada võrdlusi varasemate perioodidega, jätkati tootjahinnaindeksi avaldamist ka baasil 1995 = 100.

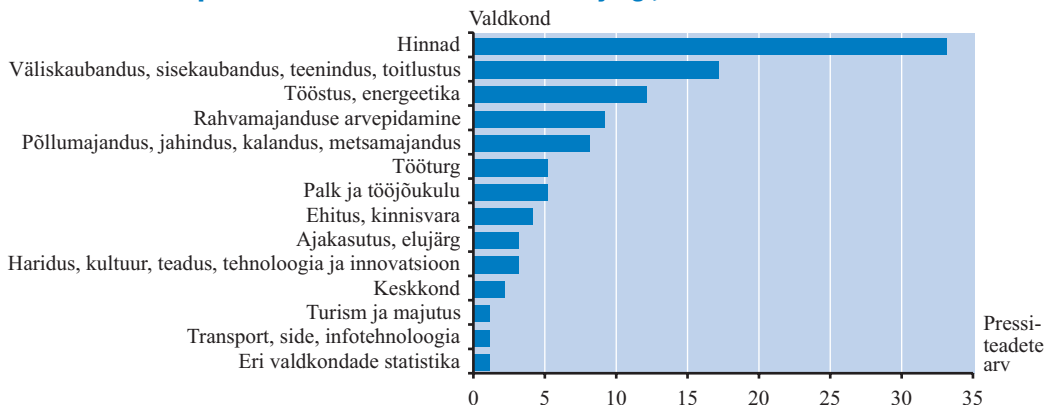
Ehitushinnaindeksit ning remondi- ja rekonstrueerimistööde hinnaindeksit arvutatakse 2002. aasta I kvartalist baasil detsember 2001 = 100. Arvutuste aluseks on 2000. aasta ehitusplatsi otsekulude struktuur. Ehitusgruppide osatähtsus vastab 2000. aastal käikuantud pindade osatähtsusele. Baashindadeks on 2001. aasta detsembri hinnad. Võimaldamaks võrdlusi varasemate perioodidega jätkati ehitushinnaindeksi avaldamist baasil 1994 = 100 ning remondi- ja rekonstrueerimistööde hinnaindeksi avaldamist baasil 1997 = 100.

Põllumajandussaaduste tootjahinnaindeksit ja põllumajandussaaduste tootmise vahendite ostuhinnaindeksit avaldatakse alates 2002. aasta I kvartalist baasil 2000 = 100.

Tarbijahindade harmoneeritud indeksi muutused avaldati kuukirjas

2003. aastal jätkas Eesti Euroopa Liidu riikidega võrdsel alusel tarbijahindade harmoneeritud indeksi (*Harmonized Index of Consumer Prices — HICP*) kõigi nõutavate alajaotuste kohta andmete edastamist Euroopa Liidu statistikaametile (Eurostat). Erinevalt tarbijahinnaindeksist, mille kaalusüsteem vastab Eesti elanike keskmisele kulutuste struktuurile, tuleb tarbijahindade harmoneeritud indeksis arvesse võtta Eesti territooriumil tehtud kulutused ehk lisada sissesõitnute eratarbimiskulutused. Riikide võrreldavate indeksite saamiseks on tarbijahindade harmoneeritud indeksi arvutamine rangelt reglementeeritud Euroopa Liidu õigusaktidega.

Statistikaameti pressiteated statistika valdkonna järgi, 2003

Toodete ja tarbijate kohta vt ka lk 22–26.

Alates 2003. aasta juuni indeksist on tarbijahindade harmoneeritud indeksi muutused eelmise kuu ja eelmise aasta sama kuuga võrreldes avaldatud ka kuukirjas Eesti Statistika. *Estonian Statistics*.

Statistikaamet edastab Eesti andmeid Euroopa võrdlusprogrammi jaoks

Statistikaamet kogub ja edastab Eurostatile Euroopa võrdlusprogrammis (*European Comparison Programme — ECP*) osalemiseks vajalikke andmeid. 1999. aastal alanud ulatuslik Euroopa võrdlusprogrammi reform jätkus ka 2003. aastal. Alates 2001. aastast, mille kohta Eurostat avaldas lõplikud tulemused 2003. aasta detsembris, on kandidaat- ja liikmesriikide tulemused täielikult võrreldavad. Euroopa Liidu riikides on juba aastaid kasutusel tarbekaupade hindade kogumise kolmeaastane tsükkel, kus igal aastal kogutakse kolmandiku tarbekaupade tegelikud hinnad ning kahe kolmandiku hinnatase saadakse eelmise tsükli tulemuste indekseerimisel hinnaindeksitega. Peale tarbekaupade hindade esitab Statistikaamet võrdlusprogrammi raames igal aastal järgmisi rangete reeglite järgi kokkupandud andmeid: investeerimiskaupade hinnad, ehitusprojektide maksumused, hinnaindeksid, keskmised palgad, keskmised üürid ja detailne tarbimise meetodil arvatud sisemajanduse koguprodukt.

2003. aastal esitati kõik nõutud andmed vastavalt Eurostati ajagraafikule.

Hinnastatistikat esitab statistika andmebaas (www.stat.ee). 2003. aasta lõpus oli selles 14 hinnastatistika tabelit.

Ajakohastati töötasu struktuuri uuringut

2003. aastal jätkas Statistikaamet järgmiste näitajate kohta andmete avaldamist tegevusala, maakonna ja omaniku liigi järgi: keskmine brutokuupalk, keskmine rahaline brutokuupalk, keskmine netokuupalk, keskmine tööjõukulu kuus töötaja kohta, keskmine brutotunnipalk, keskmine tööjõukulu tunnis ning töötatud tunnid töötaja kohta.

Statistikaamet korraldas 2003. aastal vastavalt Euroopa Liidu Nõukogu määrusele töötasu struktuuri uuringu. Täpsustati 2002. aasta pilootuuringu tulemusi ja uuringu aruandevormi. Esimest korda küsiti töötasu andmeid töötaja tasandil. Koguti täis- ja osalise tööajaga töötaja kohta 2002. aasta oktoobri ja aasta töötasu andmeid töötaja vanuse, soo, ametiala, haridustaseme, tööstaaži ning töölepingu liigi järgi.

Palgastatistikat esitab avalik andmebaas (statistika andmebaas ja regionaalarengu andmebaas) (www.stat.ee). 2003. aasta lõpus oli selles 43 palgastatistika ja tööjõukulu statistika tabelit.

Hinna- ja palgastatistika väljaanded 2003. aastal

aastakogumik

Palk. 2002. *Wages and Salaries*

kvartalibülletään

Ehitushinnaindeks. *Construction Price Index*. Elektrooniline väljaanne

Esimest korda koostati finantsarvepidamise tabel

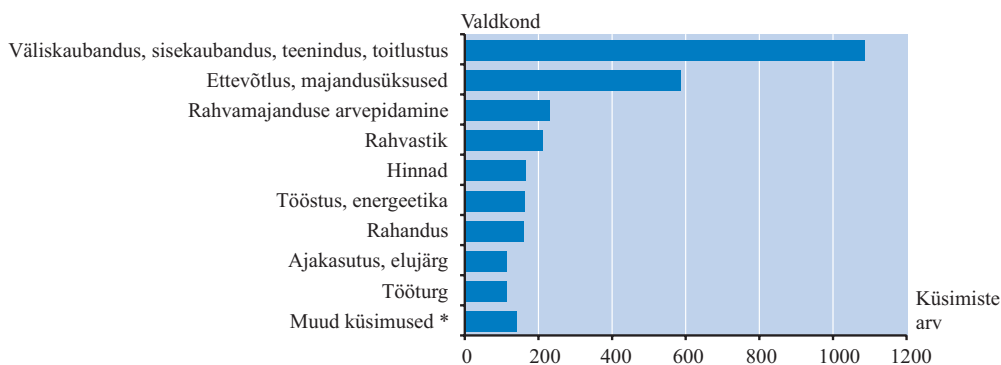
Statistikaamet edastas Euroopa Liidu statistikaametile (Eurostat) finantsarvepidamise tabeli, mis kajastab 2002. aastal maksude ja sotsiaalmaksete laekumist valitsemissektori ja tehingute kaupa. Tabelis on andmed keskvalitsuse, kohalike omavalitsuste ning sotsiaalkindlustusfondide kohta. Andmed on esitatud tootmis- ja impordimaksude, jooksvate tulumaksude ja omandimaksude, kapitalisiirete, sotsiaalmaksete alamtehingute järgi. Tabel koostati *ESA 95* (Euroopa Liidu rahvamajanduse arvepidamise reeglite ja definitsioonide kogumik "*European System of Accounts. ESA 1995*") nõudeid järgides, mis tähendab, et esitatavad andmed on arvestatud tekkepõhiselt. Tabelid tagasiulatuvate andmetega 1995. aastani on kavas koostada lähitulevikus.

Statistikaamet valmistus Euroopa Liidu liitumiseelsete nõuete täitmiseks

2003. aastal osales Statistikaamet Eurostati koordineeritud projektides, mille tulemuste alusel on loodud eeldused Euroopa Liidu liitumiseelsete kriteeriumide täitmiseks. Selleks viiakse kapitali kogumahutuse, põhivara kulumi ja elamumajanduse statistika aegread kooskõlla *ESA 95* meetodikanõuetega ning arvutatakse ümber 2004. aasta maiks. Varimajanduse projekti tulemusena on tagatud kogurahvatulu kaetus nende andmetega, mida riiklikud statistilised vaatlused ei hõlma. Valmistati ette rahvamajanduse arvepidamise integreerimist pakkumise ja kasutamise tabelitega, mis kirjeldavad detailselt kodumaiseid tootmisprotsesse ja rahvamajanduse tehinguid toodetega. Et viia kaudselt mõõdetavate finantsvahendusteenuste (*FISIM*) arvestamise meetodika Euroopa Liidu õigusaktidega kooskõlla, tuleb finantsvahendusteenused jaotada tegevusalade ja sektorite vahel. Esialgsed arvutused on 2001. aasta kohta.

Finantsarvepidamise valdkonnas käsitleti *Phare* projekti raames valitsemissektori põhinäitajate andmete edastamist allsektorite kaupa. Eesmärk on saata Eurostatile õigel ajal ja meetodiliselt korrektseid andmeid. Selleks arutati, millised on vajalikud infoallikad, milline peaks olema revideerimispoliitika ja kuidas piiritleda valitsemissektorit. Esialgseid andmeid tuleb hakata edastama kolm kuud pärast vaatlusperioodi lõppu ning detailsemaid andmeid kaheksa kuud pärast vaatlusperioodi lõppu. Valitsemissektori kulutusi funktsioonide kaupa tuleb hakata avaldama 12 kuud pärast vaatlusperioodi lõppu. Sellega seoses käsitleti projekti raames eelkõige valitsemissektorisese konsolideerimise probleeme. Et eespool nimetatud andmeid varem ei ole arvatud, tehti 2003. aastal esialgsed arvutused.

Statistikaametile esitatud teabenõuded ja tellimustööd statistika valdkonna järgi, 2003

* Statistikaameti töökorraldus, meetodika, klassifikaatorid, veebileht, avalik andmebaas jm.
Toodete ja tarbijate kohta vt ka lk 22–26.

Tegemaks Euroopa Liidu omavahendite raames käibemaksul põhinevaid arvutusi, koostati käibemaksu kaalutud keskmise määra näidisarvestus 2001. aasta kohta. 2003. aastal korrigeeriti arvestust Euroopa Komisjonilt saadud soovitustest lähtudes.

Jätkusid ettevalmistused Euroopa Liidu riikide vahelise kaubavahetuse andmete kogumise süsteemi Intrastat rakendamiseks. Euroopa Liiduga ühinemisel kaob Eesti ja teiste liikmesriikide vahel tollipiir, mistõttu tuleb väliskaubandusandmeid koguda uuringuga. Selleks on vajalikud uus andmete kogumise, töötlemise, kontrollimise ja levitamise süsteem ning väliskaubandusega tegelevate ettevõtete register, mis lähtub Intrastati vajadustest. Intrastati projekti raames korraldati nende ettevõtete pilootuuring.

Makromajandusstatistikat esitab avalik andmebaas (statistika andmebaas ja regionaal-arengu andmebaas) (www.stat.ee). 2003. aasta lõpus oli selles 73 makromajandusstatistika tabelit. Esindatud olid järgmised valdkonnad: rahvamajanduse arvepidamine, rahandus, väliskaubandus.

Makromajandusstatistika väljaanded 2003. aastal

aastakogumikud

Eesti rahvamajanduse arvepidamine. 2001. *National Accounts of Estonia*

Eesti sisemajanduse koguprodukt. 1/93–2/03. *Gross Domestic Product of Estonia*

Väliskaubandus. 2002. *Foreign Trade*

Estonia. Latvia. Lithuania. Foreign Trade 2002

kvartalibülletään

Väliskaubandus. *Foreign Trade*. Elektrooniline väljaanne

Statistikaameti täidetud teabenõuded ja tellimustööd, 1998–2003

Aasta	Väliskaubandus- statistika tellimus Eestist	Väliskaubandus- statistika tellimus välismaalt	Teised tellimustööd ja teabenõuded Eestist	Teised tellimustööd ja teabenõuded välismaalt	Kokku
1998	316	108	248	242	914
1999	456	232	287	288	1 263
2000	546	295	400	382	1 623
2001	648	209	679	392	1 928
2002	723	252	1 017	414	2 406
2003	753	261	965	1 015	2 994

Toodete ja tarbijate kohta vt ka lk 22–26.

Ettevõtlusstatistika tootmiseks korraldas Statistikaamet 2003. aastal 66 statistilist vaatlust ja teostas neli projekti järgmistes valdkondades: ettevõtete rahandus, kaubandus, teenindus, tööstus, energia, ehitus, kinnisvara, transport, side, turism ja majutus. Euroopa Liidu statistikaametile (Eurostat) hakati regulaarselt edastama ettevõtluse lühiajastatistika ja tööstustoodete aastastatistika Euroopa Liidu määrustega ettenähtud mahus, kujul ja tähtaegadel. See oli ettevõtlusstatistika vallas 2003. aasta olulisimaid saavutusi. Tulemuslikult juurutati kaks mahukaimat ettevõtlusaruannet — ettevõtte kompleksne aruanne EKOMAR ja “Tööstustooted”. Suurt hulka ettevõtluse aruandevorme saavad andmeesitajad nüüd elektroonilisel kujul täita ja krüpteeritult tagastada. Seda võimalust hakkasid ettevõtted ka agaralt kasutama.

Avalikus andmebaasis (statistika andmebaas ja regionaalarengu andmebaas) (www.stat.ee) oli 2003. aasta lõpus 284 ettevõtlusstatistika tabelit. Esindatud olid kõik ettevõtlusstatistika valdkonnad.

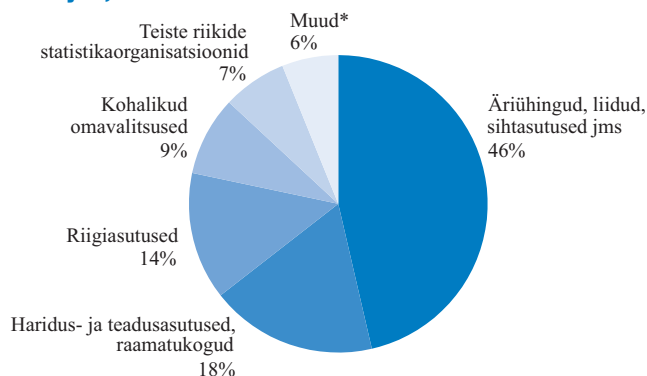
Andmeedastus jõudis uuele tasemele

Ettevõtluse kuu- ja kvartalstatistika edastatakse Eurostatile *Gesmes*-vormingus. Statistikaameti programmeerijate abiga loodi 2003. aastal programmid, mis teevad andmebaasidest valitud perioodi andmete väljavõtteid ja moodustavad, lähtudes Eurostati klassifikaatoritest ning struktuuridest, andmefailid, mis sobivad kasutamiseks programmile *Genedi*. See teisendab moodustatud andmefailid *Gesmes*-vormingusse. Andmeid saadetakse Eurostatis väljatöötatud andmevahetustarkvaraga *Stadium*. See on kiiduväärt tulemus, arvestades, et nii mõnigi Euroopa Liidu riik ei ole andmeedastuses veel nii kaugele jõudnud.

Raudteetranspordi kohta saadi rohkem informatsiooni

Raudteestatistikasse lisandus uusi näitajaid, lähtudes eelkõige asjaomase uue õigusakti vastuvõtmisest Euroopa Liidus. Tarbijale saavad kättesaadavaks 2003. aasta veosekäibe andmed raudteel veetud konteinerite ja kaubagruppide järgi. Andmed esitatakse transpordistatistika kaubagruppide klassifikaatorist *Standard Goods Classification for Transport Statistics/Revised (NST/R)* lähtudes. Konteinerivedude statistika on eriti vajalik näiteks logistikafirmadele. Statistikaamet valmistus edastama 2004. aastal Eurostatile regulaarselt raudteestatistika.

Statistikaväljaannete tellijad, 2003

* Ajakirjandus, rahvusvahelised organisatsioonid, saatkonnad, välisesindused.
Toodete ja tarbijate kohta vt ka lk 22–26.

Toodanguindeksid esitatakse rahvusvaheliselt tunnustatud kujul

Statistikaamet hakkas tööstustoodangu mahuindekseid avaldama rahvusvaheliselt tunnustatud kujul, s.o sesoonselt ning tööpäevade järgi korrigeerituna. Statistika andmebaasist veebilehel www.stat.ee ning kuukirjast Eesti Statistika. *Estonian Statistics* leiab nüüd nii korrigeerimata kui ka korrigeeritud toodanguindeksid. See annab tarbijale parema ülevaate tööstuses toimuvast ning võimaldab avaramalt analüüsida kogu majandust, samuti teha võrdlusi teiste riikide statistikaga.

Energiastatistikas võeti kasutusele energiatarbijatele mõeldud uus ja endisest palju lühem aruandevorm, et vähendada andmeesitajate koormust ning parandada andmete laekumist.

Turismistatistikat leiab veebilehelt

Turismistatistika kuubülletään Turism. Majutus. *Tourism. Accommodation* on alates 2003. aastast igale huvilisele kättesaadav Statistikaameti veebilehelt. Avalik andmebaas (statistika andmebaas ja regionaalarengu andmebaas) täienes kuu majutus- ja piiriületuste statistikaga ning kvartali turismistatistikaga. Algas pilootuuring, mille eesmärk on valmistada turismistatistikat ette Eurostatile edastamiseks ning juurutada regulaarne andmeedastussüsteem. Turismistatistika tootmisel ja andmete Eurostatile edastamisel oli abiks Soome Statistikeskus.

Tarbija huvid on esikohal

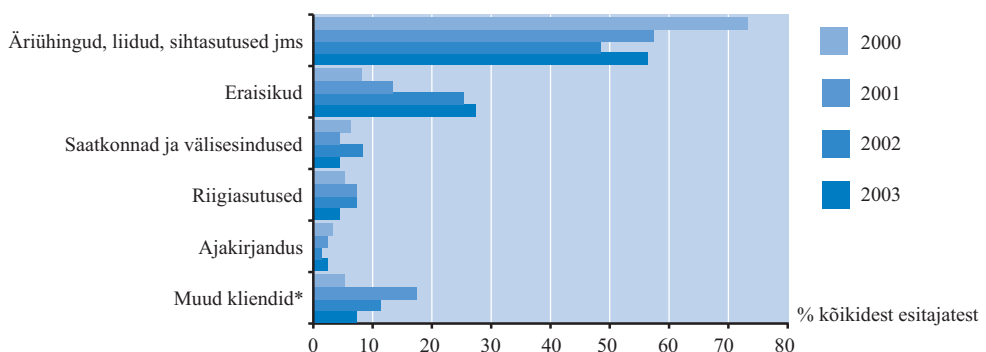
Ettevõtlust iseloomustava aastaandmestiku töötlemise aega lühendati oluliselt, seetõttu saavad huvilised statistikainfo kätte kiiremini. Kui varasematel aastatel jõudis info tarbijaini 16. kuul pärast aruandeaasta lõppu, siis 2003. aastal avaldati andmed 12. kuul. Avalikku andmebaasi lisandusid investeeringute ja tööstusettevõtete majandustegevuse andmed kitsama tegevusala järgi. Esimest korda avaldati ettevõtlussektoris tööga hõivatud isikute arv tegevusalade kaupa ja ettevõtte suuruse kaupa. Statistikaameti veebilehel www.stat.ee ilmus rahandussuhtarvude tellijaile infoleht, mille eesmärk on lihtsustada orienteerumist keerulises valemite maailmas.

Alguse sai pilootprojekt, mille käigus kogutakse detailset teavet äriteenuste müügist teenuseliikide ja klientide kaupa. Andmeid kogutakse 2003. aasta kohta ja tulemused avaldatakse 2005. aasta algul.

Andmeesitajate koormus on vähenemas

Infovajadus on viimastel aastatel aina kasvanud. Seetõttu kogub ka Statistikaamet üha enam ja põhjalikumaid andmeid. Nii on suurenenud andmeesitajate aja- ja rahakulu statistiliste aruannete koostamisel. Statistikaamet otsib äriühingute majandustegevust iseloomustavate andmete saamiseks alternatiivseid andmeallikaid. Et riiklike andmekogude andmed ei kata kogu statistilist andmevajadust, hakati 2003. aastal välja töötama mudeleid, mis võimaldavad olemasolevate andmete abil genereerida puuduvaid.

Statistikaametile teabenõuete ja tellimustööde esitajad, 2000–2003

* Kohalikud omavalitsused, haridus- ja teadusasutused, teiste riikide statistikaorganisatsioonid, rahvusvahelised organisatsioonid jms.
Toodete ja tarbijate kohta vt ka lk 22–26.

See metoodikatöö on mahukas ning saadud tulemuste kvaliteeti on vaja analüüsida. Positiivse tulemuse korral võivad väikesed ettevõtted, kellel väheneb Statistikaametisse edastatavate andmete hulk.

Kuigi andmeesitajatel pole kunagi olnud põhjust muretseda oma andmete kaitstuse pärast Statistikaametis, rakendati avaldatavate andmete teisese konfidentsiaalsuse määramise programm. See võimaldab statistikutel paremini jälgida statistikaseadusest tulenevat nõuet tagada algandmete konfidentsiaalsus nii, et ka erinevate tabelite kombineerimisel poleks võimalik algandmeid tuvastada.

Ilmus esimene ettevõtlusstatistika analüütiline kogumik

Aastatel 1995–2002 korraldati Eurostati koordineerimisel Kesk-Euroopa riikide väikeste ja keskmiste ettevõtete uuring. 2003. aastal ilmus uuringu tulemuste põhjal koostatud analüütiline kogumik “Kesk-Euroopa väikesed ja keskmised ettevõtted. 1995–2001. *Small and Medium-Sized Enterprises in Central European Countries*”. Väljaanne on saanud positiivset vastukaja nii teiste riikide statistikaorganisatsioonidelt kui ka Eesti statistikatarbijatelt. Peale uuringu tulemuste annab kogumik ettevõtluse kohta muudki olulist teavet.

Uuenes kvartalibülletään Ettevõtlus. *Business*. Et üksikasjalikumate andmetega tabelid on ettevõtete kvartalitulemuste kohta kättesaadavad avalikust andmebaasist, vähendati bülletäänis tabelite hulka. Suuremat rõhku pandi analüüsi osale, mida on kavas edaspidigi täiustada. Bülletään ilmub nüüd elektroonilisena.

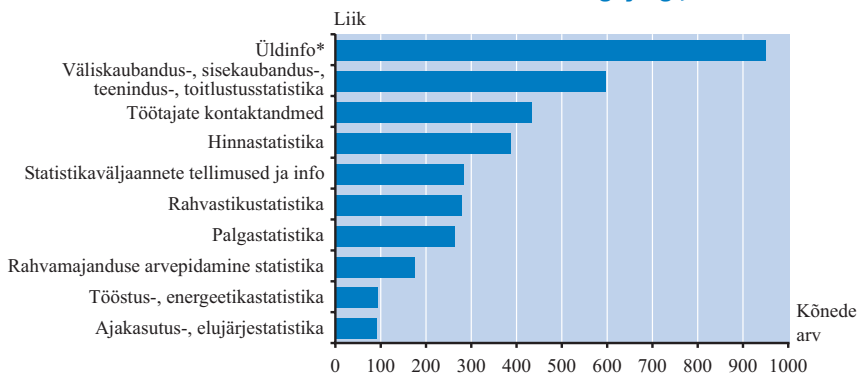
Ettevõtete demograafia vallas tehti põhjalikku tööd

2003. aastal arendati majandusüksuste statistilise registri üht olulisemat ja huvitavamast osa — ettevõtluse demograafia andmestikku. Korraldati ettevõtete demograafia uurimise pilootprojekt, mida koordineeris Eurostat. See võimaldas hakata saama korrapäraselt ülevaadet ettevõtete demograafilistest sündmustest — “sündidest”, “surmadest”, “elujõulisusest” jms.

Eesmärk on teada saada, kui palju tekib igal aastal täiesti uusi ettevõtteid ja kui paljud ettevõtted lõpetavad realselt tegevuse. Pilootprojekt andis häid kogemusi näitamaks, kui kasulik on koguda infot erinevatest allikatest, sest see andis võimaluse jätta majandusüksused uue statistilise aruandega koormamata.

Maksuametiga sõlmiti leping majandusüksuste andmete statistilisse registrisse võtmiseks, mis oli suur edusamm. Niisugune riigiasutuste koostöö olemasolevate andmete kasutamisel kergendab ettevõtete aruandluskoormust. Statistilise registri kvaliteet on tänu Maksuameti andmestikule oluliselt paranenud just ülekaetuse kaotamisel — kergem on kindlaks määrata mittetegutsejaid.

Statistikaameti infotelefoni kõned küsitava info liigi järgi, 2003

* Statistikaameti töökorraldus, metoodika, klassifikaatorid, veebileht, avalik andmebaas jm. Toodete ja tarbijate kohta vt ka lk 22–26.

Metoodikud korraldasid kursuse

Ettevõtlusstatistikaga tegelevatele töötajatele korraldas metoodika grupp kursuse “Ülevaade statistika põhimõtetest”, kus anti põhjalik ülevaade statistika põhimõtetest ja peamistest statistika tegemise reeglitest. Osavõtjad lahendasid ka praktilisi ülesandeid. Osalejad jäid õppusega väga rahule. Seepärast on kavas selliseid kursusi edaspidigi korraldada.

Valmis metoodiline materjal “Administratiivsete andmete kvaliteedi hindamine riikliku statistika tootmise eesmärgil”. Sellest saab kõigi ettevõtlusstatistikas kasutatavate administratiivsetest andmeallikatest pärit andmete kvaliteedi hindamise ja hindamise dokumenteerimise alus.

Loodi heade mõtete töögrupp

Senisest enam otsustati kaasata ettevõtlusstatistika arendamisse spetsialisti ametikohal töötavaid teenistujaid ja süvendada nende koostööd. Tekkis mõte luua heade mõtete töögrupp, mille iga koosseis käsitleks eri teemasid. Et ettevõtlusstatistika tootmiseks on väga tähtis ajakohane majandusüksuste statistiline register, valiti selle ajakohastamine esimeseks töögrupi teemaks. Eesmärk oli koondada statistilise registri uuendajate ja kasutajate kogemused ja anda ideid, kuidas tööd tõhustada. Töörühma kuulus kaheksa inimest, selle tegevus oli tulemuslik. Enamik saadud ideid rakendati 2003. aasta statistilise profiili moodustamisel. Statistilise profiili infosüsteemi programmi võeti hulka täiendus.

Ettevõtlusstatistika väljaanded 2003. aastal

aastakogumikud

- Energiabilanss. 2002. *Energy Balance*
- Ettevõtete majandusnäitajad. 2001. *Financial Statistics of Enterprises*
- Rahandussuhtarvud. 2001. *Financial Key Ratios*
- Transport. Side. 2002. *Transport. Communication*
- Turism. Majutus. 2002. *Tourism. Accommodation*

analüütiline kogumik

- Kesk-Euroopa väikesed ja keskmised ettevõtted. 1995–2001. *Small and Medium-Sized Enterprises in Central European Countries*

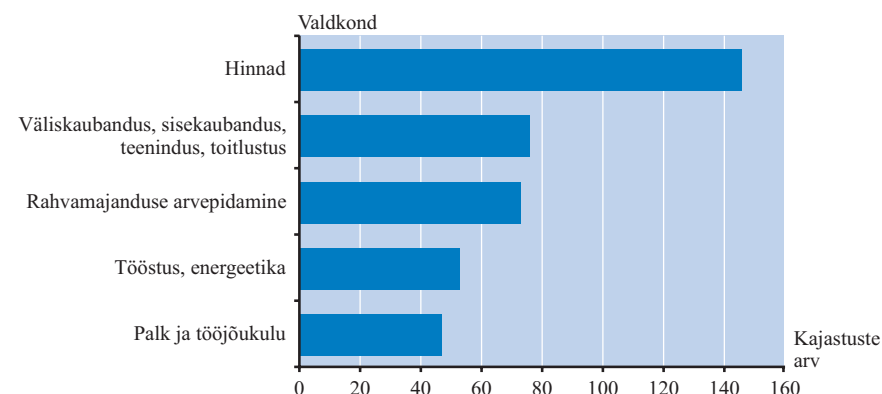
kvartalibülletään

- Ettevõtlus. *Business*. Elektrooniline väljaanne

kuubülletään

- Turism. Majutus. *Tourism. Accommodation*. Elektrooniline väljaanne

Pressiteadete enim kajastatud valdkonnad, 2003

Toodete ja tarbijate kohta vt ka lk 22–26.

Avaldatud on kõik põllumajandusloenduse tulemused

2001. aasta põllumajandusloenduse tulemuste avaldamine jõudis 2003. aastal lõpule. Peale kahe varem avaldatu ilmus veel kaks elektroonilist kogumikku. Kolmas loendus kogumik esitab andmeid põllumajanduslike majapidamiste valdajate, juhtide, pere- ja palgatöötajate kohta ning käsitleb majapidamiste peamisi sissetulekuallikaid. Neljas annab ülevaate metsast ja selle majandamisest ning kalapüügist ja kalakasvatusest põllumajanduslikes majapidamistes.

Kõik loendustulemused on avaldatud ka avalikus andmebaasis (statistika andmebaas ja regionaalarengu andmebaas) (www.stat.ee). 2003. aasta lõpus oli seal 458 põllumajandusloenduse andmetega tabelit.

Korraldati põllumajanduse struktuuri uuring

2003. aasta suvel korraldati valikuline põllumajanduse struktuuri uuring, et selgitada pärast loendust põllumajanduslike majapidamiste struktuuris toimunud muutusi. Uuring hõlmas majapidamised, kus oli kas vähemalt hektar kasutatavat põllumajandusmaad või kelle standardkogutulu (kogutoodangu ja eritootmiskulude väärtuse vahe) oli vähemalt üks Euroopa suurusühik (18 800 krooni). Valimis oli üle 9600 majapidamise, sealhulgas ligi 800 äriühingut või ühistut. Peale majapidamise üldandmete koguti andmeid maakasutuse, loomade ja lindude arvu, sönnikuhoidlate, traktorite ja masinate kasutamise, töötajate ning majapidamise muude tulutoovate tegevuste kohta. Füüsiliste isikute majapidamiste kohta kogusid andmeid Statistikaameti käsitlejad. Uuringu tulemused avaldatakse 2004. aasta märtsis.

Jätkusid statistilised vaatlused

2003. aastal korraldati 12 riiklikku statistilist vaatlust, mis hõlmasid nii põllumajandus- tootjaid kui ka põllumajandussaaduste töötajaid. Põllumajandustootjatelt koguti andmeid maakasutuse, loomade ja lindude arvu, toodetud põllumajandussaaduste ning kasutatud väetise ja loomasööda kohta. Põllumajandussaadusi töötlevatelt äriühingutelt koguti andmeid kokkuostetud loomade, lindude, piima ja teravilja kohta. Alates 2003. aastast kogutakse liha- ja piimatöötlemise äriühingutelt kuuandmeid loomade, lindude ja piima kokkuostu kohta.

Jätkati põllumajandussaaduste ressursi ja selle kasutamise andmete avaldamist avalikus andmebaasis.

Peale selle jätkati põllumajandus-, jahindus-, metsamajandus- ja kalandusettevõtete majandusnäitajate kohta andmete kogumist. 2003. aasta kvartalite majandusnäitajate statistikat avaldati avalikus andmebaasis ja esimest korda elektroonilises kvartali- bülletäänis Ettevõtetus. *Business*. 2001. aasta majandusnäitajate statistikat avaldati avalikus andmebaasis ja aastakogumikes "Ettevõtete majandusnäitajad. 2001. *Financial Statistics of Enterprises*" ja "Rahandussuhtarvud. 2001. *Financial Key Ratios*".

Avalikus andmebaasis oli 2003. aasta lõpus 20 põllumajandusstatistika tabelit.

Uuendati põllumajanduslike majapidamiste andmekogu

Et põllumajandusstatistika tootmiseks kogutakse andmeid valikvaatlusega, sõltub statistika täpsus oluliselt põllumajanduslike majapidamiste andmekogus olevate andmete täpsusest. 2003. aastal jätkati andmekogu aktualiseerimist nii administratiivsete andmekogude kui ka valikvaatluste andmete alusel. Et saada andmeid pärast põllumajandusloendust moodustatud uute ja loendatud majapidamistes toimunud muutuste kohta, korraldati küsitlus, mis hõlmas ligi 4300 majapidamist.

Põllumajandusstatistika väljaanded 2003. aastal

aastakogumikud

Kevadkülvipinnad 2003. Elektrooniline väljaanne

Põllumajandus. 2002. *Agriculture*

Sügis põllutööd 2002. Elektrooniline väljaanne

kvartalibülletään

Loomakasvatus. Elektrooniline väljaanne

muud kogumikud

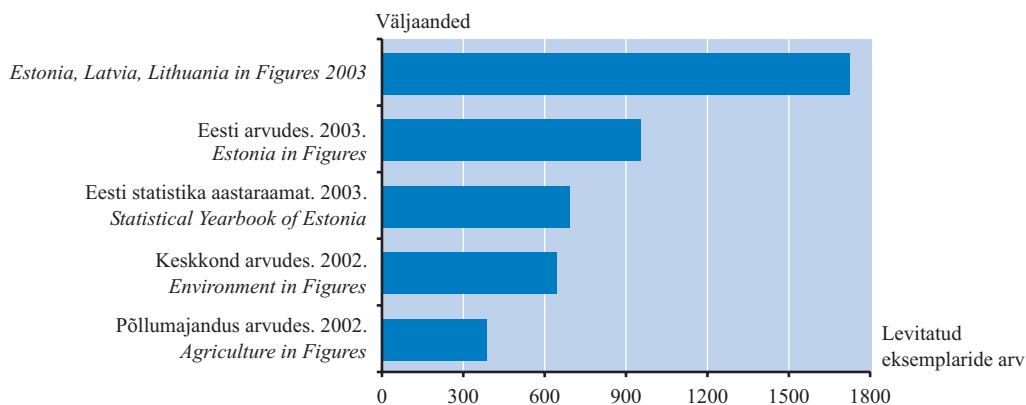
2001. aasta põllumajandusloendus. III. Majapidamiste tööjõud. Sissetulek. 2001 *Agricultural Census. III. Labour Force. Income of Holdings*. Elektrooniline väljaanne

2001. aasta põllumajandusloendus. IV. Metsamajandus. Kalandus. 2001 *Agricultural Census. IV. Forestry. Fishing*. Elektrooniline väljaanne

taskuteatmik

Põllumajandus arvudes. 2002. *Agriculture in Figures*

Enim levitatud kord aastas ilmuvad väljaanded, 2003

Toodete ja tarbijate kohta vt ka lk 22–26.

Statistikaväljaanded muutusid mahukamaks

Piirkondliku statistika edasiarendamisel 2003. aastal oli märkimisväärne sündmus taskuteatmikust välja kasvanud kogumiku “Linnad ja vallad arvudes. 2003. *Cities and Rural Municipalities in Figures*” koostamine ja avaldamine. Tegemist on Statistikaameti seni mitmekülgseima ja mahukaima statistilise ülevaatega kohalikest omavalitsusüksustest. Samas ei sisalda kogumik ainult arvandmeid. Väljaandes on analüüsitud olulisi piirkondliku arengu teemasid. Analüüside koostamisse olid kaasatud Tartu Ülikooli teadlased ning Rahandusministeeriumi spetsialistid.

Kogumikus “Maakonnad arvudes. 1998–2002. *Counties in Figures*” on analüüsitud põhjalikult Eesti piirkondlikku arengut Eesti regionaalarengu strateegias esitatud kriteeriumidest lähtuvalt.

Regionaalarengu analüüsi uudse vahendina Eestis koostati 2003. aastal teemakaartide kogu, mis on huvilistele kättesaadav Statistikaameti veebilehel (www.stat.ee).

Rahvusvaheline koostöö süvenes

Eelmiste aastatega võrreldes oli rahvusvaheline koostöö piirkondliku statistika alal intensiivsem. Varasematele töödele lisandus mitmeid mahukaid ülesandeid.

Kõige olulisem piirkondliku statistika rahvusvaheline projekt oli “*Urban Audit II*”, mis jätkub ka 2004. aastal. Projekti raames koguti andmeid Eesti kahe suurema linna Tallinna ja Tartu kohta. Töös osales 34 Statistikaameti teenistujat. Statistikaameti partnerid projektis on Tallinna ning Tartu linnavalitsus. Ülesanded, mis Euroopa Liidu statistikaamet (Eurostat) 2003. aastaks seadis, täideti edukalt.

Veebruaris peeti Tallinnas Statistikaameti korraldatud Eesti, Läti ja Leedu regionaalstatistikute nõupidamine. Eesti esindajatelt oli kolm põhjalikku ettekannet, milles analüüsiti piirkondliku statistika tootmise olukorda. Arutati ka edasise koostöö võimalusi. Nõupidamise praktilise tulemusena paranes piirkondliku statistika aastakogumiku “Eesti piirkondlik statistika. 2002. *Regional Statistics of Estonia*” peatüki “Valik Balti riikide statistikat” kvaliteet.

Ühel rahvusvahelisel seminaril esineti ning teisele esitati põhjalik ettekanne. Septembris Poolas Jachrankas toimunud seminarile “Piirkondlik statistika — Euroopa Liidu laienemine — regionaalareng” esitati kirjalik ettekanne Eesti piirkondliku statistika arengu kohta. Detsembris Luksemburgis peetud Eurostati piirkondliku ja linnade statistika töökoosolekul tegid kaks Statistikaameti töötajat ettekande Eesti kogemustest piirkondliku statistika tootmisel. Ulatuslik oli koostöö organisatsiooniga *Artemis Information Management*, kes valmistab Eurostati tellimusel ette Balti riikide statistilisi piirkondi käsitlevat väljaannet “*Portrait of the Regions*”.

Õpiti tundma Soome piirkondliku statistika tootmise ja levitamise kogemusi. Tänu põhjanaabri statistikakeskusele ja siseministeeriumile oli võimalus külastada mitmeid Soome kohalikke omavalitsusi. Statistika kasutamine sealsete omavalitsuste töös on muljetavaldav. Samas on soomlaste kogemusi võimalik kasutada ka Eestis. 2004. aastal ongi Statistikaametil kavas Soome eeskujul valmistada ette näidisenäidiseks ühe kohaliku omavalitsusüksuse kohta ja kogumik ühe maakonna kohta. Kui kohalikud omavalitsused ja maavalitsused on huvitatud, saab edaspidi neist igaüks oma trükise tellida.

Valmis ülevaade statistika avaldamisest Eurostati andmebaasis

Koostati ülevaade Eesti piirkondlike andmete avaldamisest Eurostati andmebaasis *NewCronos*. Ülevaade võimaldab planeerida abinõusid, mis aitavad Eesti piirkondlikke andmeid rahvusvahelises andmebaasis paremini esitada.

Eesti piirkondlikku statistikat avaldatakse eelkõige regionaalarengu andmebaasis, mis on tarbijale kättesaadav Statistikaameti veebilehel www.stat.ee. 2003. aastal lisandusid andmebaasi kohalike omavalitsusüksuste kaupa järgmised uued teemad: haridus, rahvaraamatukogud, kaugused maakonnakeskustest ja Tallinnast, maakasutus omandivormi ja sihtotstarbe järgi. Kokku oli regionaalarengu andmebaasis 628 tabelit.

Oli ka mõningaid tagasilööke: ametkondlikke andmeallikaid ei saanud statistikainfo tootmiseks kohalike omavalitsusüksuste tasandil kasutusele võtta sel määral, kui oli kavandatud. Hoolimata sellest oli 2003. aasta piirkondliku statistika tootmises samm edasi.

Piirkondliku statistika väljaanded 2003. aastal

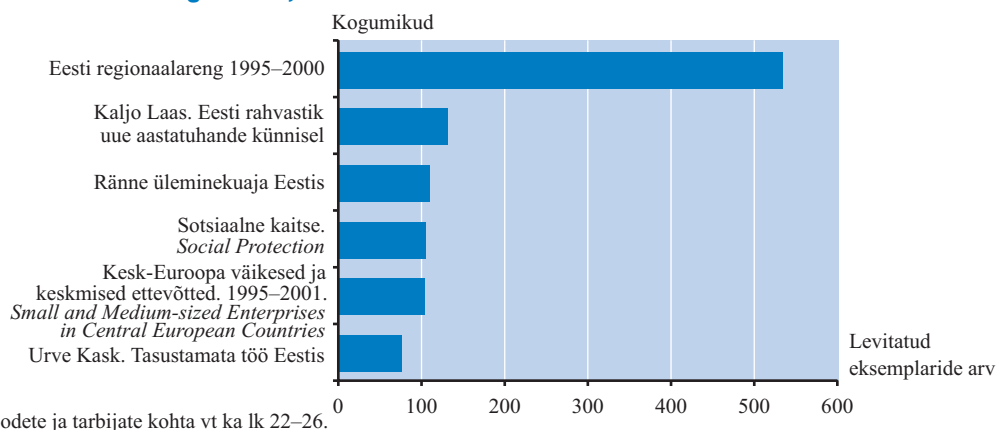
aastakogumikud

Eesti piirkondlik statistika. 2002. *Regional Statistics of Estonia*

Linnad ja vallad arvudes. 2003. *Cities and Rural Municipalities in Figures*

Maakonnad arvudes. 1998–2002. *Counties in Figures*

Enim levitatud kogumikud, 2003

Toodete ja tarbijate kohta vt ka lk 22–26.

TOOTED JA TARBIJAD

2003

Suurenes elektrooniliste statistikatoodete osatähtsus

Statistikaameti kataloog “Statistikaväljaanded. 2003. *Statistical Publications*” tutvustab 54 nimetust väljaandeid, millest kolm on kuubülletäänid, neli kvartalibülletäänid, 33 üks kord aastas ilmuvad ja 14 ühekordsed väljaanded. 43 nimetust väljaandeid on kakskeelsed (eesti ja inglise keel), üheksa eestikeelsed ja kaks ingliskeelsed.

2003. aastal esitas Statistikaamet lühiajastatistika (kuu- ja kvartalstatistika) peale avaliku andmebaasi (statistika andmebaas ja regionaalarengu andmebaas) peamiselt elektroonilistes perioodikaväljaannetes veebilehel www.stat.ee rubriigi “Tooted ja teenused” (alates 2004. aastast rubriigi “Statistika”) alamrubriigis “Statistikaväljaanded / E-väljaanded 2003”. Trükituna leiab riiklikku lühiajastatistika alates 2003. aastast vaid kuukirjast Eesti Statistika. *Estonian Statistics*. E-väljaandena ilmusid ka mitmed ühekordsed kogumikud. Kokku avaldati 15 nimetust e-väljaandeid (*PDF*, millele on parema kasutatavuse huvides lisatud ka väljaande *Word*- ja/või *Excel*-failid). E-väljaanded on veebilehel tasuta kättesaadavad kõigile.

2003. aastal jõudis põhiosas lõpule 2000. aasta rahva ja eluruumide loenduse ning 2001. aasta põllumajandusloenduse tulemuste avaldamine. Ilmus viis rahvaloenduse tulemuste elektroonilist kogumikku, mis käsitlevad perekonda, pikaajalise haiguse või puude esinemist, elatusallikaid, tööalast ja sotsiaal-majanduslikku staatust, majanduslikult aktiivset rahvastikku, eluruume ja eluruumidega hooneid ning elamistingimusi. Põllumajandusloenduse tulemusi avaldati kahes elektroonilises kogumikus. Need annavad pildi põllumajanduslike majapidamiste tööjõust ja sissetulekust ning metsamajandusest ja kalandusest.

CD-ROM “Eesti statistika aastaraamat. 2003. *Statistical Yearbook of Estonia*” esitab sama pealkirja kandva trükisega võrreldes keskkonna-, rahvastiku-, sotsiaal- ja majandusstatistika pikemaid aegridu ning piirkondlikku statistikat. Rahvastikustatistika aastakogumiku “Rahvastik. 2002. *Population*” juurde kuuluv *CD-ROM* pakub demograafilisi üldandmeid, rahvastiku paiknemise ja koosseisu, sündide ja surmade, abielude ja lahutuste statistikat aegridadena alates 1970. aastast või hilisemast perioodist ning maakondade, linnade ja valdade 2002. aasta rahvastikusündmuste detailsemaid andmeid. Mõlemal nimetatud *CD-ROM*-il on andmed esitatud *PC-AXIS*-, *XML*-, *HTML*- ja *Excel*-failidena. Kasutaja saab *CD-ROM*-il esitatud andmete põhjal ise teemakaarte koostada. Selleks on tema käsutusse antud *AXIS*-e tooteperekonda kuuluv tarkvara *PX-MAP*.

Nimetused ja väljaanded, 1994–2003

Aasta	Nimetused (väljaannete kataloogi järgi)	Väljaanded* (01.01.–31.12.)
1994	51	105
1995	46	99
1996	46	117
1997	52	118
1998	59	120
1999	59	117
2000	58	127
2001	65	130
2002	54	117
2003	54	106

* Kõik kord aastas ilmuvad väljaanded, ühekordsed väljaanded ja perioodika üksiknumbrid (nii trüki- kui ka e-väljaanded).

Tarbijauringute tulemused on süvendanud riikliku statistika levitamise alal tegutsejate veendumust, et tarbija vajab peale arvandmete ka arvude “sõnadega lahtiseletamist”. Seda pakuvad eelkõige statistikatrükised, mis esitavad statistikal rajanevaid ülevaateid, analüüsi, näitlikustavaid diagramme, teemakaarte jms. 2003. aastal ilmus Statistikaametilt koostöös Tartu Ülikooli geograafia instituudiga analüütiline kogumik “Ränne üleminekuaja Eestis”, mis annab ülevaate siserändest aastatel 1989–2000. Analüütiline kogumik “Sotsiaalne kaitse. *Social Protection*” valmis koostöös Sotsiaalministeeriumiga ning kajastab sotsiaalse kaitse arengut Eestis viimastel aastatel. Vaatluse all on sotsiaalse kaitse kulutused ja sotsiaalse kaitsega hõlmatud elanikud. Aastakogumik “Vallad ja linnad arvudes. 2003. *Cities and Rural Municipalities in Figures*” analüüsib ja võrdleb kohalike omavalitsusüksuste arengut. Peale Statistikaameti spetsialistide on viimati nimetatud väljaandele kaastööd teinud ka Tartu Ülikooli teadlane ning Rahandusministeeriumi spetsialistid. Põhjalikum analüüsiosa on ka aastakogumikes “Leibkonna elujärg. 2002. *Household Living Niveau*”, “Tööjõud. 2002. *Labour Force*”, “Ettevõtete majandusnäitajad. 2001. *Financial Statistics of Enterprises*”, “Keskkond. 2002. *Environment*”, elektroonilises kvartalibülletäänis Ettevõtlus. *Business* jt väljaannetes.

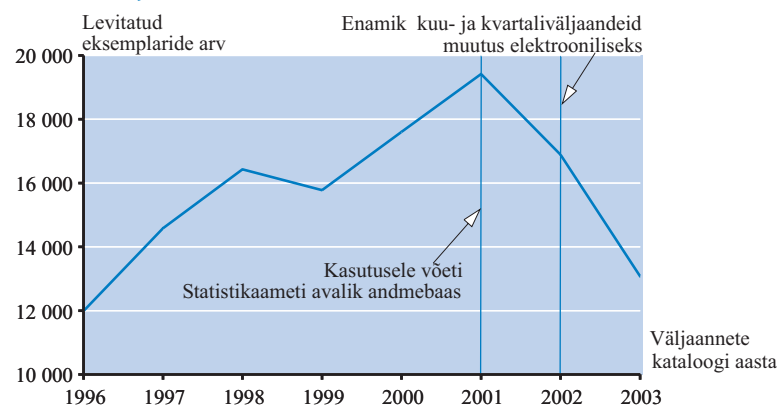
2003. aastal levitas Statistikaamet ligi 13 000 eksemplari statistikaväljaandeid (trükisena, CD-ROM-il, disketil ja e-posti teel). 53% levitatud eksemplaridest jõudis kasutajani tasuta. Statistikaväljaandeid saavad osaliselt tasuta riigiasutused, näiteks Riigikogu, Presidendi Kantselei, Peaministri Büroo, ministeeriumid, ametid, inspeksioonid jt. 2003. aastal said valla- ja linnavalitsused tasuta 2000. aasta rahva ja eluruumide loenduse ning 2001. aasta põllumajandusloenduse tulemuste kogumikke. 97% levitatud eksemplaridest olid trükised. 79% statistikaväljaannete tellijatest olid Eestist ja 21% välismaalt. 2003. aastal lisandus 445 uut tellijat, neist 340 olid äriühingud, liidud, sihtasutused jms, kes hõlmasid statistikaväljaannete tellijatest 46%.

Avalik andmebaas oli kasutajate seas populaarne

Kasutusstatistika järgi oli 2003. aastal veebilehe www.stat.ee populaarseim rubriik “Statistika”, millest pääseb avalikku andmebaasi. Külastatavamad rubriigid olid veel “Põhilised sotsiaal- ja majandusnäitajad”, “Aruandevormid 2003”, “E-väljaanded 2003”, “Klassifikaatorid” jt.

Avaliku andmebaasi külastatavaim statistikavaldkond oli nagu eelmisel aastalgi rahvastik. Enam-vähem võrdselt järgnesid rahvaloendus, sisemajanduse koguprodukt, palk, tööturg ja väliskaubandus. 2003. aasta lõpus oli avalikus andmebaasis (statistika andmebaas ja regionaalarengu andmebaas) 1659 tabelit.

Statistikaväljaannete levi, 1996–2003*

* Ei hõlma meediaüritustel, messidel, reklaamikampaaniates, Statistikaameti töös jm kasutatud eksemplare.

Veebilehe küsitluste vahendusel uuriti 2003. aastal tarbijate suhtumist e-väljaannetes. Selgus, et üle poole (71%) küsitlusele vastanutest eelistas trükiste asemel e-väljaandeid. Kolmandik (34%) kasutas e-väljaandeid vähemalt kord nädalas, kolmandik (29%) kord kuus.

Veebilehe ja avaliku andmebaasi teenusstandardiga saavad huvilised tutvuda Statistikaameti teabekeskuses (Endla 15, Tallinn) või veebilehel www.stat.ee rubriigis "Teenused".

Tarbijad olid Statistikaameti toodete ja teenustega rahul

2003. aasta novembris korraldas Statistikaamet tarbijauuringu, mille eesmärk oli välja selgitada, milliseid infokanaleid tarbijad statistilise info saamiseks eelistavad ning kuidas nad hindavad Statistikaameti tooteid ja teenuseid. Küsitleti aastatel 2000–2003 statistikaväljaandeid tellinud statistikatarbijaid äriühingutest, riigiasutustest, valla- ja linnavalitsustest ning teadusasutustest.

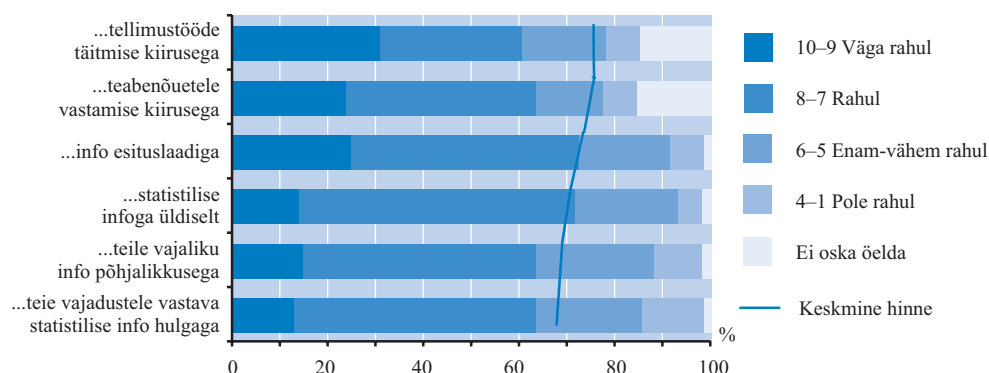
Küsitlustulemuste järgi oli pärast osa trükiväljaannete asendumist elektroonilistega senistest trükisekasutajatest loobunud statistikat kasutamast vaid 10%. Enamik seni trükiseid eelistanud leidis vajaliku info nüüd avalikust andmebaasist ja e-väljaannetest. 64% küsitletuist kasutas avalikku andmebaasi ja e-väljaandeid kombineeritult.

41% uuringus osalenuist eelistas e-väljaandeid veebilehel, 25% soovis neid saada trükisena, 23% e-postiga ja 7% CD-ROM-il. Statistika esitamise viisina oli populaarseim tabelite, diagrammide ja analüütilise teksti kombinatsioon. Statistikaväljaannete hinnataset pidas vastuvõetavaks 59% ja liiga kõrgeks 13% vastanutest.

Vastanutest 60% sai statistikainfot peale statistikaväljaannete ka avalikust andmebaasist. Üldiselt oli andmebaasiga rahul 65% uuringus osalenud kasutajatest. Soovitud info ülesleidmine andmebaasist ei tekitanud raskusi 57%-le, 67% ei pidanud tabelite moodustamist raskeks. 76% eelistas moodustada andmebaasist Excel-tabeleid.

Infot Statistikaameti toodete ja teenuste kohta pidas piisavaks 65% vastanutest. Kõige enam saadi teavet veebilehelt (80%) ja ajakirjanduse vahendusel (64%). Küsitletud hindasid Statistikaameti tooteid ja teenuseid 10-pallisel skaalal. Keskmised hinnad olid vahemikus 6,77–7,52. Kõige kõrgema keskmise hinde (7,52) andsid vastanud tellimustööde ja teabenõuete täitmise kiirusele ning info esituslaadile.

Rahulolu...*

* Aluseks on 2003. aasta novembris korraldatud tarbijauuring.

Tarbijate paremaks teenindamiseks loodi teabekeskus

1. septembril 2003 möödus Statistikaameti raamatukogu asutamisest kümme aastat. Alguses oli raamatukogus veidi üle 1000 teaviku ja 50-ruutmeetrine lugemissaal. Nüüdseks on raamatukogu fond kasvanud 17 000 teavikuni. Lugejate käsutuses on 80-ruutmeetrine lugemissaal, kus avariilitel on väljas 43 riigi ja 14 rahvusvahelise organisatsiooni väljaanded. Külastajad saavad kasutada arvutit, mis võimaldab kohapeal otsida Internetist vajalikku infot. Statistikaameti veebilehel www.stat.ee avaldatud elektrooniline kataloog annab ülevaate raamatukogu fondis olevatest teavikutest.

Et huvi statistika vastu on aasta-aastalt kasvanud, siis laiendas Statistikaamet 1. jaanuarist 2003 senisest statistikaraamatukogust saadavate teenuste ringi ja nimetas raamatukogu ümber teabekeskuseks.

Teabekeskuses on küllastajate teenistuses konsultandid, kes

- aitavad leida avariililt teavikuid,
- annavad infot statistika olemasolu ja kättesaadavuse kohta,
- juhendavad veebilehe kasutamisel,
- müüvad Statistikaameti väljaandeid,
- võtavad vastu statistikainfo tellimusi ja teabenõudeid.

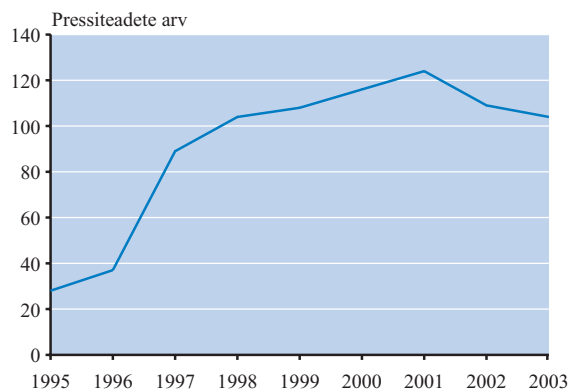
Teabekeskuse raamatukogu fond täienes 2003. aastal 992 vahetustrukisega, annetustena lisandus 426, osteti 56 trükist. Aasta lõpus oli fondi suurus 17 589 teavikut. Teabekeskuses käis ligi 6100 klienti, kellest 5500 kasutas kirjandust avariililt ja ligi 600 ostis Statistikaameti väljaandeid. Koopiaid tehti üle 2400 lehe. Raamatukogu külastas 9 ekskursiooni 108 osavõtjaga, kellest enamik olid õppurid.

Teabekeskuse teenusstandardiga saavad huvilised tutvuda Statistikaameti teabekeskuses või veebilehel www.stat.ee rubriigis "Teenused".

Pressiteadetes ja esitlustel avaldatud info jõudis avalikkuseni

Statistikaamet avaldas 2003. aastal 104 pressiteadet. Üleriigilised ajalehed, maakonnalehed ja infoagentuurid kajastasid neist 103, s.o 99%. Enam vastukaja leidsid hindu, väliskaubandust, sisekaubandust, teenindust, toitlustust ja rahvamajanduse arvepidamist käsitlevad pressiteated. Ajalehtedest avaldas Statistikaameti pressiteadete andmeid kõige rohkem Äripäev, järgnesid Eesti Päevaleht ja Postimees. Maakonnalehtedest kajastas Statistikaameti tegevust või tema andmeid kõige rohkem Põhjarannik.

Statistikaameti pressiteated, 1995–2003

Ajakirjanikele korraldas Statistikaamet 2003. aastal teabetunni ja kaks esitlust. Teabetunni eesmärk oli tutvustada Statistikaameti avalikku andmebaasi ja selle kasutamise võimalusi, sest aasta varem korraldatud ajakirjanike vajaduste ja rahulolu uuringust selgus, et ajakirjanikud küll teavad avalikku andmebaasi, kuid jäävad seda kasutades sageli hätta. 2003. aastal esitles Statistikaamet ajakirjanikele kogumiku “Eesti statistika aastaraamat. 2003. *Statistical Yearbook of Estonia*” trükist ja CD-ROM-i ning kogumikku “Leibkonna elujärg. 2002. *Household Living Niveau*”, mis muu hulgas käsitleb vaesust ja ebavõrdsust Eestis.

Pressiteate teenusstandardiga saavad huvilised tutvuda Statistikaameti teabekeskuses või veebilehel www.stat.ee rubriigis “Teenused”.

Tellimustööde arv suurenes

Statistikaameti poole on võimalik pöörduda mitmesuguste teabenõuete ja tellimustöödega kirja, faksi, e-posti teel ja veebilehe kaudu, samuti saab infot tellida teabekeskuses.

Teabenõue on avaldatud või dokumenteeritud teabe taotlus. 2003. aastal täitis Statistikaamet 619 teabenõuet. Tellimustöö on avalikus andmebaasis või väljaannetes avaldatuga võrreldes detailsema info taotlus. Tellimustöö võib nõuda andmete lisatöötlemist ja analüüsi. Neid täideti 2375, mis on 648 rohkem kui 2002. aastal. Jätkuvalt oli populaarseim valdkond väliskaubandus, mille kohta oli 1014 teabenõuet ja tellimustööd. Kokku täitis Statistikaamet 2994 tellimustööd ja teabenõuet, 588 rohkem kui 2002. aastal.

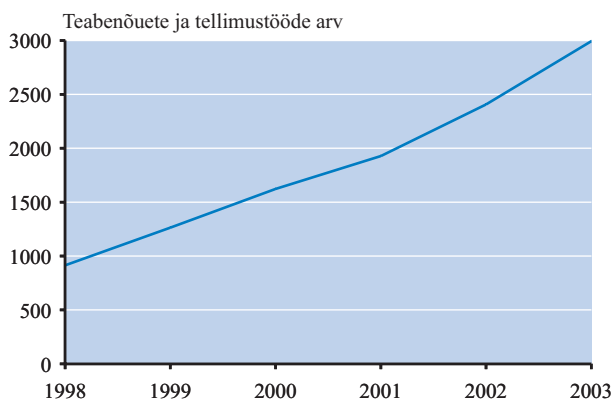
Teabenõude ja tellimustööde teenusstandardiga saavad huvilised tutvuda Statistikaameti teabekeskuses või veebilehel www.stat.ee rubriigis “Teenused”.

Statistikainfo on kõigile kättesaadav telefonil 6259 300

2003. aastal helistasid statistikatarbijad infotelefonile 3913 korda. Päevas vastati keskmiselt 16 kõnele. Telefoni teel telliti statistikaväljaandeid, esitati teabenõudeid ja tellimustöid jms.

Infotelefoni teenusstandardiga saavad huvilised tutvuda Statistikaameti teabekeskuses või veebilehel www.stat.ee rubriigis “Teenused”.

Statistikaameti täidetud teabenõuded ja tellimustööd, 1998–2003

Statistikaamet koordineerib rahvusvaheliste klassifikaatorite tõlkimist ja rakendab nende alusel väljatöötatud riiklikke klassifikaatoreid.

2003. aastal ühtlustati klassifikaatoritest lähtudes riiklike statistiliste vaatluste korraldamisel kasutatavaid aruandevorme ja nende täitmise juhendeid.

Korrastati ja koordineeriti klassifikaatorite kasutamist Statistikaametis riikliku statistika tootmisel. Statistika tootjaid ja tarbijaid nõustati klassifikaatorite kasutamises. Aidati lahendada klassifitseerimisprobleeme. Klassifikaatorite kohta jagati nõuandeid nii Statistikaametis kohapeal kui ka e-posti ning telefoni teel. Seoses uute klassifikaatoriversioonide ja klassifikaatorite kasutuselevõtuga on nõustamine saanud üha tähtsamaks.

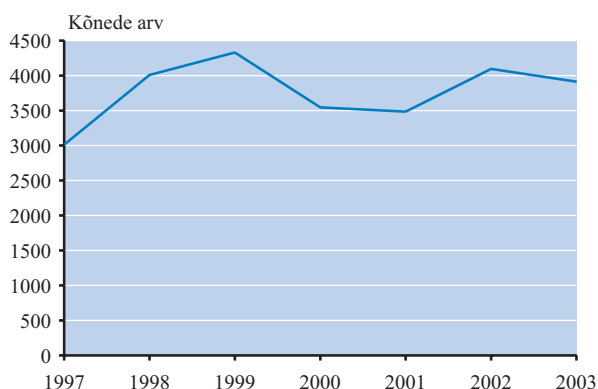
Täiendati veebilehe www.stat.ee rubriiki “Klassifikaatorid”. Samuti jätkus töö Statistikaameti infosüsteemi (SIS) klassifikaatorite andmebaasi täiendamisel.

Klassifikaatorite kasutamise paremaks reguleerimiseks töötasid Statistikaamet ja Riigi Infosüsteemid välja Vabariigi Valitsuse määruse “Klassifikaatorite süsteemi kehtestamine” eelnõu. Määrus kinnitati 9. oktoobril 2003 (RT I 2003, 65, 435).

Avaldati ja võeti kasutusele järgmised uued rahvusvaheliste klassifikaatorite versioonid: jaanuaris Eesti kaupade nomenklatuur EKN 2003 (aluseks *CN 2003*) (trükisena ja elektrooniliselt), märtsis individuaaltarbimise klassifikaator (*COICOP*) (trükisena ja elektrooniliselt), aprillis leibkonna eelarve uuringutele kohandatud individuaaltarbimise klassifikaator (*COICOP-HBS*) (elektrooniliselt).

Statistikaamet osales Euroopa Liidu statistikaameti (Eurostat) projektis “Operatsioon 2007”, mille raames muudeti tegevusalade klassifikaatori *Statistical Classification of Economic Activities in the European Community (NACE)* ning toodete ja teenuste klassifikaatori *Classification of Products by Activities (CPA)* struktuuri vastavalt rahvusvahelises tegevusalade klassifikaatoris *International Standard Industrial Classification of All Economic Activities (ISIC)* ja toodete klassifikaatoris *Central Product Classification (CPC)* tehtud muudatustele, mille tingis tegevusalade ja toodete klassifikaatorite ülemaailmne ühtlustamine.

Statistikaameti infotelefoni teenus, 1997–2003

Toodete ja tarbijate kohta vt ka lk 22–26.

Küsitlejate võrgu põhiülesanne on koguda riiklike statistiliste vaatluste jaoks andmeid. 2004. aastal täitub küsitlejate võrgu moodustamisest kümme aastat.

2003. aasta algul tehti küsitlejate võrgu töös olulisi ümberkorraldusi. Üle Eesti moodustati 58 kindlat küsitluspiirkonda, millest igaühes töötab üks küsitleja. Kui varem moodustati iga uuringu puhul vastavalt maakondlikule valimile küsitluspiirkonnad ja komplekteeriti küsitlejate koosseis, siis nüüd piirkonnad uuringuti ei muutu. Samuti ei lähtunud uute piirkondade moodustamisel enam maakonnapiiridest. Need muudatused võimaldavad andmeid kiiremini ja paindlikumalt koguda ning saada küsitlejate tööst parem ülevaade. Valikvaatluste uute küsitluspiirkondade moodustamisel olid aluseks digitaalsed rahvaloenduskaardid.

Statistikaamet jätkas 2003. aastal tööjõu kvartaliuuringu, leibkonna eelarve uuringu ja talude pidevuuringu andmete kogumist. Korraldati piiriküsitlusi, mille eesmärk on saada andmeid välisküllastajate Eesti külastamise motivatsiooni ja Eestis tehtud kulutuste suuruse kohta. 2003. aastast on piiriküsitlus riiklike statistiliste vaatluste loetelus. Koostöös põllumajandusstatistika tootjatega korraldati juunist augustini põllumajanduse struktuuri uuringu küsitlus.

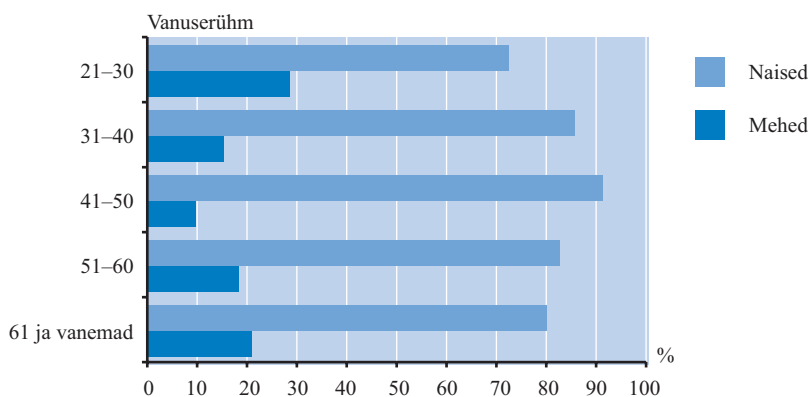
Järk-järgult minnakse üle elektroonilisele andmekogumisele, mis aitab oluliselt kiirendada andmekogumist ja parandada selle kvaliteeti. Samuti hoitakse nii andmesisestajate arvelt kokku tööjõudu. Kui 2002. aastal katsetati elektroonilist andmekogumist, siis 2003. aastal hakati juba koguma tööjõu-uuringu andmeid sülearvutit kasutades. Nii on võimalik andmed kohe elektroonilisele kujule viia. Valmistuti leibkonna eelarve uuringu perepildi ja järelküsitluse andmete kogumiseks elektrooniliselt, nende andmete kogumist on kavas katsetada 2004. aasta I kvartalis.

TÖÖTAJAD

Noorte töötajate hulgas oli meeste osatähtsus suurem

2003. aasta 31. detsembril oli Statistikaametis 371 teenistajat. Neist 345 olid ametnikud, 26 abiteenistujad. 83% töötajatest olid naised. Kõrgemate ametnike hulgas (kokku 57) oli mehi 25%, vanemametnike hulgas 17%. Meeste osatähtsus oli suhteliselt suur 21–30-aastaste seas — 28%. Üle 65-aastaste hulgas oli naiste ja meeste osatähtsus peaaegu võrdne. Kõige arvukamalt oli töötajate seas 41–60-aastasi — 53%. 85% ametnikest oli kõrgharidusega, 11 ametnikku oli doktori-, 12 magistriskraadiga. 2003. aastal asus Statistikaametisse tööle 31 töötajat, lahkus 22.

Statistikaameti teenistujad vanuserühma järgi, 31. detsember 2003

Infotehnoloogia vallas tehti tõhusat tööd

2003. aasta oli Statistikaameti infotehnoloogia osakonnale muudatusterohke. Aasta algas struktuuri muudatusega, kus senisest informaatika osakonnast sai infotehnoloogia osakond. Moodustati uus struktuuriüksus tarkvara arenduse sektor. Tööle võeti uus osakonnajuhataja ning vastloodud tarkvara arenduse sektori juhataja. Tarkvara arenduse tsentraliseerimine kestab veel vähemalt 2004. aasta lõpuni. Tarbija jaoks peaks see tähendama ennekõike seda, et statistika tootmine muutub tõhusamaks ning kvaliteet paraneb.

Koostati Statistikaameti infotehnoloogia arengukava aastateks 2003–2007. Valmistati ette süsteemi hoolduse sektori liitmist Rahandusministeeriumi süsteemi hoolduse talitusega alates veebruarist 2004.

Andmete organisatsioonilise kaitse meetmete tõhususe hindamiseks korraldati Statistikaameti sisemised turvarevisjonid, mille käigus hinnati asutuse turvakorraldust, konfidentsiaalsuse nõuetest ja turvaeeskirjast kinnipidamist. Täpsemalt käsitleti andmekogudest ja registritest andmete kogumisega seotud lepingute vastavust turvaeeskirjale ning riiklike statistiliste vaatluste andmete töötlemise turvaklasse.

2003. aastal hakkas Statistikaamet looma andmete elektroonilise kogumise ja kontrollimise süsteemi eSTAT. See peaks andmeesitajale statistiliste aruannete täitmise ja esitamise mugavamaks muutma ning võimaldama Statistikaametil kogutud aruandeid tõhusamalt kontrollida ja hallata. eSTAT-i hakatakse andmeesitajatele tutvustama 2004. aasta suvel. Uuele süsteemile minnakse üle järk-järgult.

Statistikaameti avalik andmebaas on saamas andmete esmaavaldamise kohaks. Andmebaasi populaarsus on kasvanud. Tabelite vaatamiste arv oli novembris rekordiliselt suur — 24 000. Aasta jooksul lisandus ligi 600 uut tabelit, andmebaasi tabelite arv kasvas aasta lõpuks 1659-ni. Kogu info on esitatud ka inglise keeles.

Jätkus Statistikaameti-sisese koondandmebaasi täitmine andmetega ning ühtlasi metaandmebaaside juurutamine.

Statistikaameti serveripark täienes nelja uue serveriga. Vananenud arvutustehnika väljavahetamiseks osteti kaks võrguprinterit ning võeti kolmeaastasele kasutusrendile 33 uut arvutit. Andmete varundamise paremaks korraldamiseks hangiti lindirobot ja varundustarkvara.

Kaardiinfot avaldati nii väljaannetes kui ka veebilehel

Koostöös Maa-ametiga on loodud uus kaardirakendus “Interaktiivne haldusjaotuse kaart Internetis”, mida katsetati pilootprojektiga ja mille arendustööd jätkuvad. Kaardirakendus saab tarbijale kättesaadavaks 2004. aastal.

Koostati teemakaarte nii rahvaloenduse kui ka põllumajandusloenduse kogumikes avaldamiseks. Koostöös Tartu Ülikooliga avaldati analüütilises kogumikus “Ränne üleminekuaja Eestis” suur hulk teemakaarte.

Veebilehel avati rubriigis “Statistika” uus alamrubriik “Kaardid”, kus tarbijatele on kättesaadavad eri valdkondade teemakaardid.

93 omavalitsust on võtnud Statistikaametiga sõlmitud litsentsilepingu alusel kasutusele digitaalsed rahvaloenduskaardid. Valikvaatluste küsitluspiirkondade moodustamine digitaalsete rahvaloenduskaartide alusel jätkub.

Statistikaamet osales koos Euroopa Liidu kandidaatriikidega pilootprojektis *Urban Audit II*, milles kogutakse andmeid Euroopa linnade elukvaliteedi kohta. Projekti raames moodustati valitud piirkondades Tallinnas ja Tartus uus jaotus linnaosadeks ning hinnati maakasutust linnade tagamaadel Harjumaal ja Tartumaal.

RAHVUSVAHELINE KOOSTÖÖ

2003

Lähetus viis Statistikaameti teenistujad 30 riiki

Rahvusvaheline koostöö oli tihe. 2003. aastal võtsid Statistikaameti töötajad osa 296 riikidevahelisest nõupidamisest, seminarist, töökoosolekust või kursusest. Välislähetusel käis 93 teenistujat, kokku 30 riigis. Kaugeim lähetuskoht oli New York, eksootilisim Kasahstani pealinn Almatõ. Nagu eelmistel aastatelgi, käidi tööasjus kõige enam Euroopa Liidu statistikaametis (Eurostat) Luksemburgis (141 korda). Teisel kohal oli ametireiside poolest Helsingi (25 korda), kolmandat-neljandat kohta jagasid Riia ja Brüssel (14 korda).

Statistikaamet osales jätkuvalt riikidevahelises statistika koostööprogrammis. 2003. aasta 31. augustil lõppes *Phare Grant*'i 2000 tehnilise abi leping. 7. oktoobril allkirjastati *Phare Grant*'i 2001 leping.

Võeti osa Eurostati viie rakkerühma tööst. Märtsis oli Statistikaameti esindaja esimest korda statistikaprogrammi komitee nõupidamistel vaatlejana. Sügisest hakati regulaarselt osalema Euroopa Liidu Nõukogu statistika töögrupi nõupidamistel Brüsselis. Viiel korral võtsid Statistikaameti esindajad osa koosolekutest, kus jagati kogemusi teadus- ja arendustegevuse saavutuste rakendamiseks statistika tootmises (*AMRADS*). Kuuendat aastat järjest osales Statistikaameti esindaja ÜRO Statistikakomisjoni istungil New Yorgis.

Kaks rahvuslikku eksperti jätkas teist aastat tööd Eurostatis. Samuti stažeeris seal kuus Statistikaameti teenistujat. Praktiseeriti järgmistes valdkondades: struktuuriindikaatorid, keskkonnastatistika, tervishoiustatistika, andmete kogumine, publikatsioonid ja granti lepingute juurutamine kandidaatriikides.

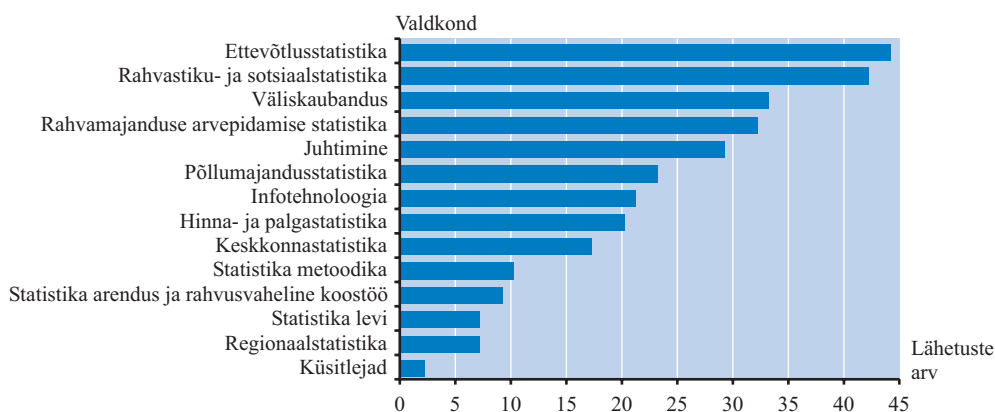
Välismaistest koolituskursustest osavõtt oli eelmiste aastatega võrreldes tagasihoidlikum. Euroopa statistikute koolitamise instituudi (*TES-Institute*) kahel kursusel osales kummalgi üks töötaja. Soome Statistikakeskuse korraldatud viiel õppereisil Helsingis ja Riias sai koolitust kokku 11 inimest.

Õppekäigud ja seminarid süvendasid koostööd

Statistikaametit külastas kokku 52 väliseksperti ja konsultanti.

Esimest korda käis Statistikaametis õppereisil kümneliikmeline Jordaania delegatsioon, kes tundis muu kõrval huvi ka tööhõivestatistika ja täiskasvanute koolituse statistika vastu. Kanada-Ukraina-Balti majanduse juhtimise koolitusprogrammi raames käisid Statistikaameti tööga tutvumas Ukraina kolleegid ja ÜRO Arenguprogrammi raames Kasahstani delegatsioon.

Statistikaameti välislähetused, 2003

Jätkati tihedat koostööd Soome Statistikeskuse ning Läti Statistika Keskbüroo ja Leedu Statistikaametiga. Balti riikide statistikaorganisatsioonide juhtkomitee nõupidamine peeti 29.–31. mail Vilniuse lähistel. Koostöös Rootsi Statistika Keskbürooga koolitati Albaania ja Kosovo statistikuid nii Tiranas kui ka Tallinnas.

Statistikaamet korraldas seitse rahvusvahelist seminari:

27.–28. veebruar	Balti koostöö nõupidamine piirkondliku arengu ja statistika teemal
27.–28. veebruar	Eurostati töörühma koosolek tööjõuandmete ühtlustamise teemal
19.–21. juuni	Eurostati töörühma koosolek sissetuleku ja elutingimuste teemal
25.–26. september	9. Balti rahvaloenduse seminar
22.–23. september	Balti riikide ühisnõupidamine leibkonna eelarve uuringu kohta
14.–15. oktoober	Balti põllumajandusstatistika seminar
6.–7. november	Eurostati koostöö juhtgrupi nõupidamine

Statistikaamet osales paljudes pilootprojektides

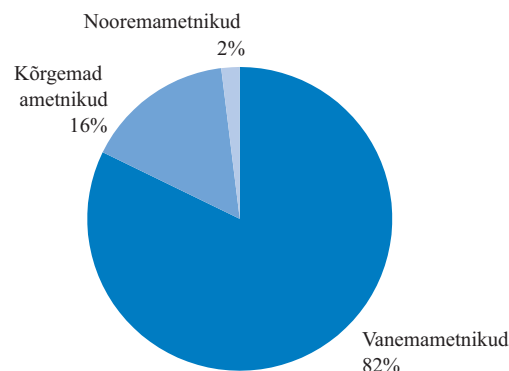
2003. aastal jätkusid eelmisel aastal alguse saanud pilootprojektid. Uusi projekte alustati järgmistes valdkondades: hinnastatistika ostujõu pariteet; mitterahanduslik rahvamajanduse arvepidamine — leibkonna eratarbimine, mitterahanduslik rahvamajanduse arvepidamine — elamumajandus; sotsiaalne kaitse; jäätmetatistika; rahvamajanduse arvepidamine; tööjõuandmete ühtlustamine; loendustevahelise rahvastikustatistika hinnangute ümberarvestamise meetodika; eluaegse õppe erimooduli rakendamine 2003. aasta tööjõu-uuringus; innovatsioonistatistika; sotsiaalse kaitse statistika; sissetulek ja elutingimused; ettevõtluse lühiajastatistika. Aasta lõpul kirjutati alla keskkonnastatistika, ettevõtete demograafia ja äriteenuste pilootprojekti lepingule.

Tehti ettevalmistusi Intrastati rakendamiseks

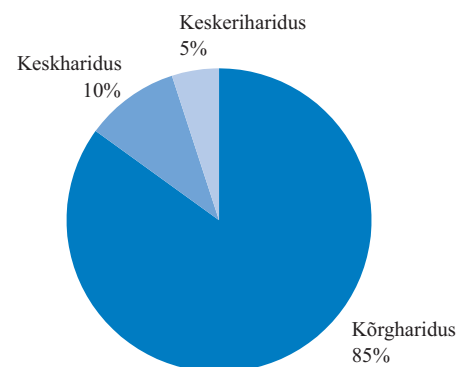
Intrastat on Euroopa Liidu riikide vahelise kaubavahetuse andmete kogumise süsteem. Asjaomase projekti raames sai Soome Tolliametis koolitust kaheksa Statistikaameti töötajat, neli käis Intrastati süsteemiga tutvumas ka Rootsi Statistika Keskbüroos. Et kaubavahetuse andmete kogumise süsteem tulemuslikult rakendada, töötab 1. juulist 2003 kuni 30. juunini 2004 Statistikaametis nõunikuna Jorma Tuomainen Soome Tolliameti statistikaüksusest. 2003. aastal toimus projekti raames kaheksa lühiajaliste ekspertide visiiti Statistikaametisse projekti vahekokkuvõtete ja edasiste plaanide tegemiseks.

Traditsiooniline Euroopa statistikute võrkpalliturniir, millest võttis osa ka Statistikaameti võistkond, peeti seekord Saksamaal Düsseldorfis.

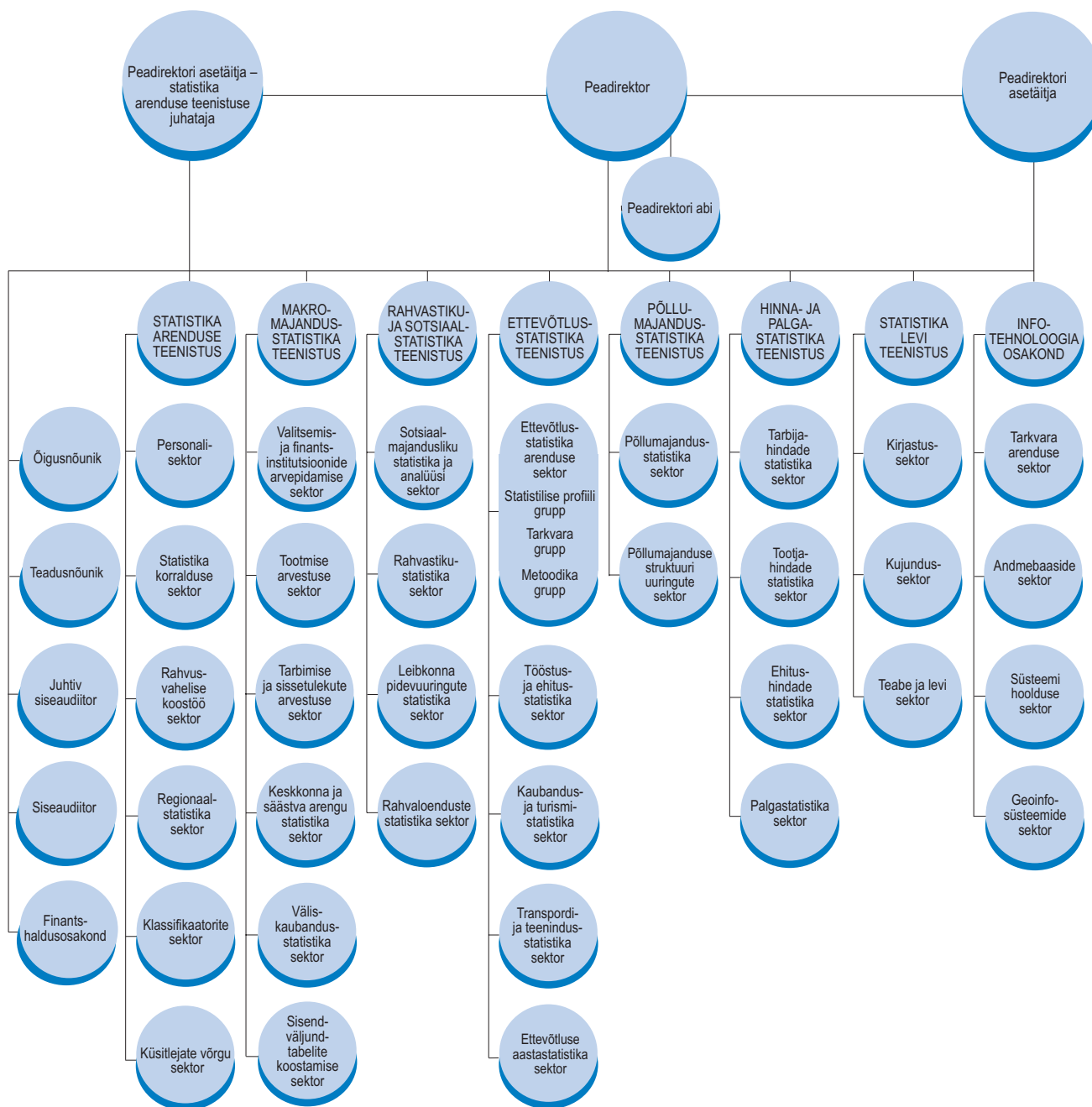
Statistikaameti ametnikud, 31. detsember 2003

Statistikaameti ametnikud hariduse järgi, 31. detsember 2003

STATISTIKAAMETI STRUKTUUR

Seisuga 31.12.2003